

_Michaela _Eriksson

_Pär _Sahlin

_Klara _Svenskan

_Tala _Läsa _Skriva åk #4

_Överförd från första upplagan,

utgiven av _Natur & _Kultur,

_Stockholm, #2015 med

__ISBN #978-#91-#27-#43802-#6

_Specialpedagogiska skolmyndigheten

#2021

_Volym ett av sex

_Till punktskriftsläsaren

::

_Skriv dina svar i en egen fil på datorn.

_De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.

_Nytt kapitel börjar alltid på ny sida. _Markera var du är i boken med ett gem.

_Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter. _I boken förekommer många tecknade bilder på

barn som kommenterar bokens
texter/uppgifter. _Barnens utseende
beskrivs inte, men du får redan på
om det är en flicka eller pojke som
säger eller tänker något då deras
kommentarer inleds med exempelvis
_En flicka säger ... osv.

_Det finns även några
svällpappersbilder. _Förvara dem i
närheten så att du snabbt kan ta
fram dem.

_Varje nytt kapitel inleds med
ett fotografi/bildbeskrivning +
bildtext.

_I uppgifter där dina klasskamrater "drar streck" mellan ett ord och exempelvis ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.

_När det i svartskriftsboken står att du ska markera med olika färger markerar du exempelvis med (), // och bokstäver.

_Istället för att kryssa i bokens _Matriser skriver du: inte än, ofta eller ja. _Matriserna

är markerade med ett m i vänster
marginal.

_Meningen "_Klara färdiga, gå!"
markeras med nedsänkt g (p#2356) i
vänster marginal.

"_Checklista" markeras med full
punktskriftscell i vänster marginal.

_Skicka gärna dina synpunkter på
anpassningen av denna bok till
anpassningsfunktionen~àspsm.se

_Fullständigt innehåll	
::	
_Siffran inom parentes hänvisar	
till svartskriftsbokens sidor.	
_Volym ett	
::	
_Till punktskriftsläsaren	_I
_Återberättande text (#4)	#1
_Tala (#6)	#6
_Kronologisk ordning och	
tidsord (#6)	#6
_Nu är det din tur att	
berätta (#8)	#14
_Skriva (#10)	#19
_Rubrik (#10)	#19
	_V

_Tidsord och styckeindelning

(#12) .....#24

_Volym två

::

_Till punktskriftsläsaren ....._I

_Inledning och avslutning

(#14) .....#31

_Nu är det din tur att skriva

(#16) .....#36

_Läsa (#18) .....#42

_Förutspå textens handling

(#18) .....#42

_Red ut oklarheter och

sammanfatta (#20) .....#53

_Vi

_Textens struktur och särdrag	
(#22)	#58
_Reflektera (#24)	#63
_Faktatext (#26)	#66
_Läsa (#28)	#70
_Fakta eller åsikt? (#28)	#70
_Volym tre	
.....	
_Till punktskriftsläsaren	_I
_Sant eller falskt? (#29)	#75
_Förutspå med stöd av	
textstrukturen (#30)	#79
_Tolka kartor, tabeller och	
diagram (#32)	#87

_Red ut oklarheter --	
ämnesspecifika ord (#34)	#93
_Sammanfatta med stödord (#36)	#97
_Skriva (#38)	#103
_Textens struktur och särdrag	
(#38)	#103
_Förtydliga texten (#40)	#111
_Nu är det din tur att skriva	
(#42)	#117
_Volym fyra	
::::::::::::::::::::::::::::::::::::	
_Till punktskriftsläsaren	_I
_Tala (#44)	#122
_Redovisning (#44)	#122

_Berättande text: fabel (#62)	#167
_Talspråk och kroppsspråk	
(#64)	#174
_Roller och scener i pjäsen	
(#66)	#180
_Nu är det din tur att	
dramatisera (#68)	#184
_Skriva (#70)	#188
_Fantasy (#70)	#188
_Planera ditt skrivande --	
miljö och personer (#72)	#197
_Planera ditt skrivande --	
problem och lösning (#74)	#201

_Nu är det din tur att	
skriwa (#76)	#206
_Reflektera (#78)	#211
_Volym sex	
.....	
_Till punktskriftsläsaren	_I
_Instruerande text (#80)	#215
_Tala (#82)	#219
_Muntliga instruktioner --	
steg för steg (#82)	#219
_Läsa (#84)	#225
_Textstruktur och källkritik	
(#84)	#225
_Ämnesspecifika ord (#86)	#233

_Nu är det din tur att läsa	
och bedöma (#88)	#241
_Skriva (#90)	#248
_Symboler (#90)	#248
_Instruktionsstegen (#92)	#252
_Nu är det din tur att	
skriva (#94)	#257
_Reflektera (#96)	#261

::: #4 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Återberättande text

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::

=== _Bildbeskrivning =====

_En strand med en blå bänk i
förgrunden. _På bänken finns ett
par flip-flop skor och en hopvikt
randig handduk. _I den suddiga
bakgrunden ser man ungdomar som
paddlar.

=====

_Förra veckan var jag på lägerskola med klassen ...

_Har du känt den där bubblande känslan av att vilja berätta något du varit med om för alla? _Eller den där känslan av att inte vilja berätta för någon, utan bara skriva ner vad som har hänt i en hemlig bok, eller i din dagbok ...

_När du berättar eller skriver om något som har hänt dig själv eller någon annan, kallas det för återberättande. _Du kan återberätta en bra film du sett, ett besök på en #4 #2

djurpark eller vad du gjort på
rasten. _Ofta återberättar vi
händelser varje dag utan att tänka
på att vi gör det.

::: #5 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Mål

_Tala -- _Jag kan:

é återberätta i kronologisk ordning,

é hålla mig till ämnet,

é använda varierade tidsord,

é tala tydligt.

_Skriva -- _Jag kan:

é skriva rubrik, inledning och

avslutning,

é hålla mig till ämnet,

é skriva i kronologisk ordning,

é skriva med varierade tidsord,

é dela upp min text i stycken,

#5

#4

é skriva med verben i preteritum.

_Läsa -- _Jag kan:

é urskilja den återberättande

textens struktur,

é förutspå textens handling,

é reda ut oklarheter i texten,

é ställa frågor till texten,

é sammanfatta huvuddragen i det jag

läst.

= _Klara, färdiga, gå!

=== _Bildbeskrivning =====

_Tre tecknade serier.

_A

--- _Flickan dyker ner i vattnet.

--- _Flickan står uppe på

trampolinen. _Hon ser lite

bekymrad ut när hon tittar ner mot
vattenytan.

--- _Flickan "trampar vatten" och

håller upp ena handen och säger

glatt: "_Yes!"

--- _En flicka klädd i röd

baddräkt klättra upp för en stege
till en trampolin.

#6

#7

_B

--- _En gul lastbil med texten,

"_Fri frakt" kör på

övergångstället, rakt i några

vattenpölar så att vattnet

skvätter på killen som promenerar

på trottoaren. _På andra sidan

gatan står en tjej och ser vad som

händer.

--- _Tjejen står bredvid killen

och frågar: _Hur gick det?

--- _En gata där en kille

promenerar på trottoaren strax

intill ett övergångsställe. _Det

är vattenpölar på gatan.

--- _Den gula lastbilen har precis passerat övergångsstället och tjejen skyndar över gatan mot den blöta killen.

_C

--- _Tjejen står med cykelns framhjul vid den gula väskan, som ligger på marken.

--- _En tjej stoppar ner en röd strumpa i en gul väska med texten _Sport.

--- _Tjejen cyklar med den gula väskan på pakethållaren.

--- _Den gula väskan faller av
cykelns pakethållare. _Tjejen
säger: _Ånej.

=====

#2. _Jämför med en kamrat och
motivera muntligt dina val.

::: #7 ::::::::::::::::::::::::::::::

_För att beskriva ett
händelseförlopp använder man
tidsord. _Tidsorden anger när något
hänt, till exempel vad som hände
först, sedan och till slut.

#3. _ Vilka tidsord kan du komma på?

_ Skriv dem nedan.

_ Tidsord: ---

#4. _ Diskutera med en kamrat hur ni

skulle kunna återberätta

bildserien nedan.

_ Skriv en mening till varje bild.

_ Inled meningarna med olika

tidsord.

=== _ Bildbeskrivning =====

_ Fyra tecknade bilder.

#1. _ En tjej och en kille sitter

vid ett runt bord och dricker

kaffe och äter bröd. _ Gott! säger

#7

#11

killen. _En röd fågel går på
marken och äter smulor. _I
bakgrunden står en servitör som
håller i ett fat med mer bröd.

#2. _En stor röd fågel hoppar upp
på bordet och tar killens bröd.

_Han säger: _Nej!

#3. _Alla ser förvånande ut när
fågeln flyger iväg med brödet.

#4. _Servitören kommer fram och
erbjuder paret nytt bröd. _Fågeln
flyger nöjd iväg och killen och
tjejen ser nöjda ut.

=====

#7

#12

_Bild

#1. ---

#2. ---

#3. ---

#4. ---

#7

#13

:::: #8 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Nu är det din tur att berätta

_Röda tråden hjälper dig att
strukturera det du ska återberätta i
kronologisk ordning.

#1. _Bestäm en kort händelse att
berätta om.

_Titta på förslagen.

_Förslag:

- _När jag vågade ...
- _När jag klarade av ...
- _När jag blev glad/ledsen ...
- _När jag slog mig ...
- _När jag tränade ...

#2. _Skriv in tidsord, stödord och
rubrik i _Röda tråden.

_Röda tråden

_Rubrik: ---

_Inledning

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Händelse #1

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Händelse #2

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Händelse #3

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Avslutning

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

:::: #9 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Titta på punkterna i

checklistan och öva dig på att

återberätta.

é _Checklista

--- _Jag berättar i kronologisk ordning.

--- _Jag varierar tidsorden.

--- _Jag tar stöd av _Röda tråden.

--- _Jag talar tydligt.

#4. _Öva tillsammans med en kamrat och ge varandra respons.

#5. _Byt bok med din kamrat.

_Bedöm varandras tal, genom att

lyssna, jämföra med checklistan

och fylla i _Två stjärnor och en

önskan i varandras bok.

| _Två stjärnor och en önskan

| - _Det här gick bra: ---

| - _Det här gick bra: ---

| - _Det här kan bli bättre till

| nästa gång: ---

_Jag som har bedömt talet heter: ---

#6. _Hur gick det att återberätta?

_Vad var lätt och vad var svårt?

_Diskutera muntligt med din

kamrat.

_En flicka säger till sin kompis:

_Det var lätt att hänga med i

handlingen eftersom du ...

::: #10 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Skri va

::: ::::::::::::::::::::::::::::::

_Rubrik

#1. _Läs texten.

_Min dag på zoo

_En dag i slutet av sommarlovet
väcktes jag och min lillasyster

_Disa tidigt. _Våra föräldrar
övertaskade oss med en resa till

_Djupberga _Zoo! _Vi blev förstas
överlyckliga eftersom vi läst att
djurparken fått två nya sibiriska
tigerungar.

_När vi kom fram till djurparken

#10

#19

skan solen och det var varmt, så vi gick till _Delfinshowen. _Den var helt otroligt bra! _Delfinerna hoppade genom ringar, dansade, jonglerade med bollar och skvätte vatten på oss i publiken. _Jag vill bli delfinskötare. _Tänk att få träna så smarta djur!

_Efter delfinerna gick vi till terrariet. _Där fanns alla ormar och spindlar. _En från personalen frågade om vi ville klappa deras boaorm. _Det ville vi, så klart. _Boaormen var alldeles torr.

_Jag trodde den skulle vara slemmig!

_Sedan gick vi till de sibiriska tigerungarna. _De sprang omkring och lekte med en fotboll. _Tänk att de där ungarna kommer väga över #200 kg när de blir vuxna! _Jag lyckades ta ett par riktigt bra bilder med min mobil.

_Så småningom hade vi sett både björnar, elefanter, apor och sälar.

_Benen värkte och vi var ganska trötta alla fyra. _Vilken rolig dag!

_Sådana överraskningar gillar jag.

::: #11 ::::::::::::::::::::::::::::::

=== _Bildbeskrivning =====

_Två sjölejon vid en bassängkant.

_Den ena gapar som om den väntar

på att skötarna ska kasta något

ätbart till den.

=====

_En rubrik ska sammanfatta vad

texten handlar om.

#2. _Skriv förslag på andra

passande rubriker till texten

_Min dag på zoo. ---

#3. _Jämför dina rubrikförslag med
en kamrat och diskutera vad som
skiljer dem åt. _Skriv den rubrik
du tycker passar bäst. ---

#4. _Vad är det som gör att just
den rubriken är den bästa?
_Motivera. ---

::: #12 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Tidsord och styckeindelning

#1. _Markera alla tidsord du hittar
i _Min dag på zoo på sidan #10.

#2. _Min dag på zoo är skriven i
kronologisk ordning.

_Skriv hur du kan se det. ---

#3. _Säluppvisning är skriven av
någon som bara använder ett
tidsord: sedan.

_Byt ut alla sedan och skriv två
andra tidsord.

_Lite senare, --- ---

#12

#24

_Säluppvisning

_På _Djupberga _Zoo har de en världsberömd sälshow. _Kön dit var lång, men det glömde vi bort när vi kom in och såg alla sälarna.

_Sedan började showen.

_Sälskötarna berättade att sälarna åt #7 kg saltad sill varje dag.

_En stor säl som hette _Wilma lyckades fånga alla sillar som sälskötarna kastade till henne, trots svåra kast.

_Sedan tog en av djurskötarna upp två mindre sälar på en brygga.

#12

#25

_De hette _Gumba och _Asta. _De kunde klappa händer, jonglera med bollar, fånga ringar och rulla runt.

_Sedan blev det kurragömmalek med alla sälarna. _Gumba gömde sig bakom

_Wilma och _Asta gömde sig under bryggan. _När skötaren böjde sig ner för att leta efter _Asta, passade

_Wilma på att knuffa i honom i bassängen.

_Efter många roliga nummer där de duktiga sälarna fått visa sina konster var sälshowen slut. _Alla i vår familj tyckte att det hade varit

en intressant och bra föreställning.

#4. _Diskutera muntligt med en
kamrat.

:::: #13 ::::::::::::::::::::::::::::::

_När något nytt händer i en text ska
du göra ett nytt stycke. _Då blir
texten lättare att läsa.

#5. _Läs _Den tjuvaktiga apan.

_Den tjuvaktiga apan

_När vi var på _Djupberga _Zoo
gick vi till apberget. _På berget
satt massor av apor och såg sig
omkring. _Det såg ut som om de
väntade på något. _Plötsligt blev

#13

#27

aporna uppspelta och rusade runt,
runt. _Det var djurskötaren som kom
med maten. _Hon hade med sig nötter
och frukter. _En av aporna snodde åt
sig en extra banan, utan att
skötaren märkte något. _Den gömde
sig under ett träd och åt sin banan.
_Efter maten lekte apungarna med
varandra. _De kastade sig i lianer,
gungade på trädstammar och jagade
varandra. _En apa badade i vattnet.
_Efter en stund blev aporna trötta.
_Då la de sig i skuggan och vilade.
_Några äldre apor plockade löss från

varandras pälsar! _Till slut var vi nöjda med apberget. _Det var roligt att se när aporna fick mat och hur de lekte med varandra.

#6. _Diskutera med en kamrat och markera på fyra ställen där ni tycker att det kan passa med ett nytt stycke.

#7. _Vad var det som gjorde att ni kunde hitta styckeindelningen? ---

_Verb i preteritum

_Återberättande texter skrivs med verben i preteritum.

#8. _Markera alla verb i preteritum
i texten _Den tjuvaktiga apan.
_En kille säger: _Lär dig mera om
verb i _Språkläran.

_Michaela _Eriksson

_Pär _Sahlin

_Klara _Svenskan

_Tala _Läsa _Skriva åk #4

_Överförd från första upplagan,

utgiven av _Natur & _Kultur,

_Stockholm, #2015 med

__ISBN #978-#91-#27-#43802-#6

_Specialpedagogiska skolmyndigheten

#2021

_Volym två av sex

_Till punktskriftsläsaren

::

_Skriv dina svar i en egen fil på datorn.

_De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.

_Nytt kapitel börjar alltid på ny sida. _Markera var du är i boken med ett gem.

_Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter. _I boken förekommer många tecknade bilder på

barn som kommenterar bokens
texter/uppgifter. _Barnens utseende
beskrivs inte, men du får redan på
om det är en flicka eller pojke som
säger eller tänker något då deras
kommentarer inleds med exempelvis
_En flicka säger ... osv.

_Det finns även några
svällpappersbilder. _Förvara dem i
närheten så att du snabbt kan ta
fram dem.

_Varje nytt kapitel inleds med
ett fotografi/bildbeskrivning +
bildtext.

_I uppgifter där dina klasskamrater "drar streck" mellan ett ord och exempelvis ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.

_När det i svartskriftsboken står att du ska markera med olika färger markerar du exempelvis med (), // och bokstäver.

_Istället för att kryssa i bokens _Matriser skriver du: inte än, ofta eller ja. _Matriserna

är markerade med ett m i vänster
marginal.

_Meningen "_Klara färdiga, gå!"
markeras med nedsänkt g (p#2356) i
vänster marginal.

"_Checklista" markeras med full
punktskriftscell i vänster marginal.

_Skicka gärna dina synpunkter på
anpassningen av denna bok till
anpassningsfunktionen~àspsm.se

_Textens struktur och särdrag

(#22) . . . . . #58

_Reflektera (#24) . . . . . #63

_Faktatext (#26) . . . . . #66

_Läsa (#28) . . . . . #70

_Fakta eller åsikt? (#28) . . . . . #70

:::: #14 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Inledning och avslutning

_En inledning ska kort förklara vad texten handlar om.

_Inledningen står i det första stycket. _Den svarar ofta på frågorna: vem, vad, när, var och varför.

#1. _Se efter om inledningen i

_Min dag på zoo svarar på frågorna. _Markera eller skriv svaren på frågorna.

_Inledningsfrågor

- _Vem eller vilka handlar texten om?

- _Vad gjorde de?

- _När hände det?

- _Var hände det?

- _Varför hände det?

#2. _Besök på minizoo på nästa sida

#15 saknar inledning. _Läs texten

och skriv en inledning som svarar

på minst fyra av

inledningsfrågorna.

_En avslutning ska vara en sammanfattning av texten.

_Den bör också innehålla en egen åsikt. _Avslutningen står i det sista stycket.

_Avslutningsfrågor

- _Sammanfattar avslutningen texten?

- _Uttrycks någon egen åsikt?

#3. _Se efter om avslutningen till

_Besök på minizoo svarar på avslutningsfrågorna. _Markera den avslutande sammanfattningen samt de egna åsikterna.

::: #15 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Besök på minizoo

--- (inledning)

_Först gick vi till katterna.

_Disa hade hört att man fick klappa och gosa med dem. _Men när vi kom dit låg alla katter och sov i ett stängt rum. _Disa försökte väcka dem genom att knacka på fönsterrutan.

_Då kom en vakt och sa till henne.

_Efter det gick vi och tittade på de andra djuren. _Där fanns minigrisar, kaniner, fiskar och kackerlackor. _Disa skrattade åt en

#15

#34

kackerlacka som hade hamnat på rygg
och inte kunde ta sig upp.

_Sedan gick vi in till getterna.

_De ville bli kliade bakom öronen
och på ryggen. _De hade väldigt
sträv päls. _När jag slutade klappa
dem blev de sura och buffade på mig.

_Till slut hade vi nog sett alla
djur som fanns på minizoo: allt från
minigrisar och getter till
kackerlackor och spindlar. _Disa var
nöjd, men jag tyckte att besöket var
lite tråkigt. _Det var synd att vi
inte fick klappa katterna.

:::: #16 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Nu är det din tur att skriva

#1. _Bestäm dig för en kort

händelse att skriva om. _Titta på
förslagen.

_Förslag:

- _När jag fick en överraskning

...

- _När jag gick vilse ...

- _När jag fick besök ...

- _När jag bakade ...

- _När jag tränade ...

#2. _Fyll i _Röda tråden.

_Röda tråden

_Rubrik: ---

_Inledning

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Händelse #1

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Händelse #2

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

#16

#37

_Händelse #3

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

_Avslutning

- _Tidsord: ---

- _Stödord: ---

::: #17 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Skriv din text i skrivbok

eller på dator. _Använd

checklistan när du arbetar med din

text.

é _Checklista

--- _Jag använder stödorden från
_Röda tråden.

--- _Jag har med kriterierna i
matrisen.

--- _Jag har kontrollerat
stavning, punkt och stor bokstav.

#4. _Samarbeta med en kamrat och ge
varandra respons.

#5. _Byt bok med en kamrat. _Bedöm
kamratens text, genom att läsa den
och skriv ett av kriterierna: inte
än, ofta eller ja i matrisen
nedan.

#17

#39

m _Matris

_Kriterier: inte än, ofta, ja

#1 rubriker ---

#2 inledning ---

#3 tidsord ---

#4 kronologisk ordning ---

#5 styckeindelning ---

#6 verb i preteritum ---

#7 avslutning ---

_Jag som har bedömt texten heter:

_Lär dig mer om stavning, punkt och stor bokstav i _Språkläran.

#17

#40

_En flicka säger till sin

klasskamrat: _Din inledning svarar
på fyra inledningsfrågor!

::: #18 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Läsa

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Förutspå textens handling

_Du ska få läsa ett kapitel ur en återberättande bok som heter

_Utsikt från livets planet skriven av författaren _Tove _Berggren.

=== _Bildbeskrivning =====

_Bokens omslag har grön

bakgrundsfärg med texten: _Lennart

_Lordis (dagbok) loggbok

_Utsikt från livets planet

_Tove _Berggren

_Här ser man en kille med

glasögon, lockigt hår, klädd i
vit- och svart-randig, långärmad
tröja, gråa byxor och röda skor.

_Killen står på händerna uppe på
ett högt berg. _Man ser även en
gul stjärna, ett svart hjärta, en
blixtn, en hajfena och en döskalle
i svart.

=====

#1. _Titta på bokens omslag och läs
baksidestexten.

_Hej. _Den här boken är min första dagbok i livet.

__NOT.

_Det är min syrras dagbok som jag har snott. _Så nu är det min loggbok istället.

_Lennart _Lordis loggbok.

_Gatan som jag bor på heter _Vintergatan. _Fast det är en grusväg. _Det är en sån sak i livet som är svår att förklara. _Jag funderar på ganska mycket som är svårt att förklara. _Till exempel universum och planeterna och att

alla människor på jorden egentligen
är med i samma lag, fast vissa
alltid får sitta på bänken.

_Och ibland funderar jag på hur
min pappa nästan blev uppäten av en
haj och det var nära att jag inte
blev till.

_Tänk det.

_Då hade du inte kunnat läsa min
loggbok. _Men det kan du nu. _Hoppas
du gillar den.

_Klart slut.

/_Lennart _Lordi

#2. _Läs första och sista meningen
i kapitlet _Logg #15 på nästa
sida. _Du har fått meningarna här
nedan.

_Första meningen:

_Igår gick herr _Muffins i skolan
för först gången i sitt
marsvinsliv.

_Sista meningen:

_Men _Herr _Muffin får stanna
hemma för han orkar nog inte vara
med om fler äventyr på ett tag.

_Vad tror du att kapitlet kommer
att handla om? ---

::: #19 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Logg #15

_Igår gick _Herr _Muffin i skolan för första gången i sitt marsvinsliv. _Inte själv såklart utan med mig. _Jag packade ner honom försiktigt i ryggsäcken med ett salladshuvud. _Sen pratade jag med honom hela vägen till skolan. _Alla ville ha honom i knät och klappa honom. _Det var bara fröken som inte frågade om hon fick.

_Hon kanske tror att marsvin är typ svin från _Mars, sa _Krille

#19

#47

_Knölval. _Eller hur?

_Eller hur, sa vi.

_Första rasten släppte jag ner

_Herr _Muffin på golvet. _Först gick

han bara runt och sniffade och

kurrade lite. _Men sen blev det

föreställning. _Verkligen cirkus.

_För _Herr _Muffin tokrusade runt i

cirklar och gjorde små ryckiga hopp

rakt upp i luften.

_Du kanske ska ringa en veterinär,
sa _Maria.

_Han verkar må sjukt dåligt, sa

_Oscar.

_Ingen fara, sa jag. _Han gör så där när han mår sjukt bra.

_Och precis då hoppade _Herr _Muffin rakt upp och vände ett halvt varv i luften innan han landade igen.

_Wow! vrålade _Konrad. _Värsta snowboardåkaren!

_När vi hade matte somnade _Herr _Muffin. _Jag förstår honom för det händer mig också ibland. _Men så fort han vaknade knaprade han i sig en sida i min mattebok. _Tyvärr den sida som jag kämpat med i minst

en vecka.

_Bara att göra om, _Lordi, sa fröken. _Bara att göra om. _Det skadar inte att du övar lite extra.

_Och så fick jag en tjock bunt med övningar. _Alltså extra övningar.

_Det var så störande! _Men det var ju inte _Herr _Muffins fel för han hade inte lärt sig sånt. _Att man inte käkar matteböcker och inte bajsar på frökens kateder alltså.

_Men det var ändå en höjdardag.

_Jag tror _Herr _Muffin gillade att komma ut och uppleva lite andra

saker. _Typ känna andra lukter. _I
vårt klassrum luktar det till
exempel en blandning av riskakor,
schampo, mosade bananer,
blyertspennor och fotsvett. _Det
var nog en exotisk blandning för
_Herr _Muffin.

_Men sista timmen började han nysa
och då tyckte han säkert det var
skönt att komma hem igen. _Det hade
i alla fall jag tyckt. _Om _Herr
_Muffin hade varit min morfar tror
jag att han hade sagt: _Borta bra
men hemma bäst!

_Vi ska förresten hälsa på morfar
i helgen. _Och mormor såklart. _Men
_Herr _Muffin får stanna hemma för
han orkar nog inte vara med om fler
äventyr på ett tag.

::: #20 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Red ut oklarheter och sammanfatta

_När du läser texter, kommer det
förr eller senare att dyka upp
oklarheter.

_Du kanske stöter på ett ord eller
en fras som du inte förstår.

_Det finns olika sätt att reda ut
oklarheter i en text.

_Du kan till exempel ...

... slå upp ordet i ordbok eller sök
efter det på internet.

_En kille säger: _Lär dig mer om hur
man slår upp ord i _Språkläran.

#20

#53

#1. _Slå upp och skriv ordets

betydelse:

bunt ---

knapra ---

uppleva ---

... dela upp de sammansatta orden
och lista ut vad de betyder.

#2. _Lista ut och skriv ordets

betydelse:

marsvinsliv ---

tokrusa ---

... försök föreställa dig en inre bild av det som händer.

#3. _Rita eller beskriv med ord hur du föreställer dig att det såg ut när herr _Muffin släpptes ner på golvet och det blev "en cirkus".

:::: #21 ::::::::::::::::::::::::::::::

_För att utöka förståelsen för det du har läst, kan du ställa frågor till texten.

#4. _Ställ inledningsfrågorna på sidan #14 till _Logg #15 och besvara dem muntligt tillsammans med en kamrat.

_Genom att sammanfatta det viktigaste visar du att du förstått det du läst.

_En tjej tänker: _En dag ... då ... sedan ... efter en stund ... när ... till slut ...

#5. _Sammanfatta kapitlet

_Logg #15. _Använd tidsord. ---

#6. _Vad tror ni? _Diskutera med en kamrat och skriv svar.

a) _Varför tog _Lordi med sig herr _Muffin till skolan? ---

b) _Hur upplevde herr _Muffin dagen i skolan? ---

=== _Bildbeskrivning =====

_Herr _Muffins äter upp siffran

åtta. _Runt om _Herr _Muffins

finns olika sorters tal och

matematiska tecken. _Exempelvis

#1 + #2, #6 -, %, #16 + #8 = #24,

= samt en massa siffror.

=====

_Textens struktur och särdrag

_I checklistan finns kännetecken som visar på den återberättande textens struktur och särdrag.

é _Checklista

- rubrik
- inledning
- tidsord
- kronologisk ordning
- styckeindelning
- verb i preteritum
- avslutning

#1. _Här ser du textutdrag från

_Logg #15.

_Skriv vilken punkt i checklistan
de motsvaras av.

a) igår, sen, sista timmen, första
rasten ---

b) _Logg #15 ---

c) _Vi ska förresten hälsa på
morfar i helgen. _Och mormor
såklart. _Men _Herr _Muffin får
stanna hemma för han orkar nog
inte vara med om fler äventyr på
ett tag. ---

d) fick, hade, hoppade, landade
---

e) _Först gick han runt och sniffade. _Sedan blev det föreställning. _Till sist hoppade herr _Muffin rakt upp i luften.

---

f) _Igår gick herr _Muffin i skolan för första gången i sitt marsvinsliv. _Inte själv såklart utan med mig. _Jag packade ner honom försiktigt i ryggsäcken med ett salladshuvud. _Sen pratade jag med honom hela vägen till skolan. _Alla ville ha honom i knät och

klappa honom. _Det var bara fröken
som inte frågade om hon fick. ---

#2. _Du har fått träna på att
använda dig av läsförståelse-
strategier när du läser.

_Läs kriterierna i matrisen och
gör en självbedömning.

m _Matris

_Kriterier: inte än, ofta, ja

#1 _Jag kan urskilja texttypens
struktur och särdrag. ---

#2 _Jag vet hur man kan förutspå
handlingen i en text. ---

#3 _Jag vet hur man kan reda ut
oklarheter i en text. ---

#4 _Jag kan ställa frågor till
texten för att utöka min
förståelse. ---

#5 _Jag kan sammanfatta
huvuddragen med hjälp av tidsord.

#23

#62

_Reflektera

#1. _Bläddra till sidan #5 och

titta på kapitlets mål för tala,
läsa och skriva. _Reflektera och
anteckna gärna i målen vad som
varit lätt och svårt i kapitlet.

_Diskutera med en kamrat!

_En kille funderar: _Jag har lärt
mig att ...

#2. _Skriv av och skriv färdigt
minst tre av meningarna.

a) _Jag har lärt mig att ...

b) _Jag blev förvånad över ...

c) _Det mest användbara jag tar med mig är ...

d) _Jag blev intresserad av ...

e) _Det jag tyckte bäst om att arbeta med i det här kapitlet var ...

f) _En sak jag inte är säker på är ...

:::: #25 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Hur gick det med målen? _Ge dig själv två stjärnor.

#4. _Ge dig själv en önskan, något du ska tänka extra på att utveckla framöver.

| _Två stjärnor och en önskan

| - _Det här gjorde jag bra: ---

| - _Det här gjorde jag bra: ---

| - _Det här ska jag tänka på till

| nästa gång: ---

::: #26 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Faktatext

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::::::::::

=== _Bildbeskrivning =====

_En man sitter med korslagda ben och tittar fram mellan benen på en stor, svart grand danois. _Hunden står på en gräsplätt med ett hundben liggande på gräset.

=====

_Världens största hund är så hög att den ...

_Visste du att världens största hund -- en grand danois -- kan bli

#112 cm hög över manken när den står upp? _Den är så stor att den kan dricka vatten direkt ur kranen i köket. _Visste du att vikingarna var så bra på att bygga båtar att de kunde färdas ända till _Amerika? _Kanske känner du dig nyfiken och vill veta mer om hundar eller vikingar. _Eller kanske hellre om fotbollsstjärnor, artister eller ... rymden?

_Oavsett vad du vill veta mer om så är det faktatexter som kan ge dig svaren på dina frågor. _De är fyllda

med fakta om alla tänkbara ämnen --

de kan lära dig massor!

::: #27 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Mål

_Läsa -- _Jag kan:

é urskilja faktatextens struktur,

é förutspå textens handling,

é reda ut oklarheter i texten,

é plocka ut stödord,

é sammanfatta huvuddragen i det jag

läst,

é skilja åsikt från fakta,

é tolka information från olika

källor.

_Skriva -- _Jag kan:

é skriva rubrik och inledning,

é skriva underrubriker,

é använda ämnesspecifika ord,

é välja passande bild och skriva

bildtext,

é använda skiljetecknen: punkt och

kommatecken.

_Tala -- _Jag kan:

é redovisa med hjälp av stödord,

é få med redovisningens tre delar:

inledning, innehåll och

avslutning.

= _Klara, färdiga, gå!

:::: #28 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Läsa

::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Fakta eller åsikt?

_En faktatext ska presentera fakta, inte åsikter. _Den får inte innehålla åsikter som är dina eller någon annans.

#1. _Fakta eller åsikt? _Läs meningarna och markera ditt svar.
a) _Vikingen _Erik _Röde upptäckte _Grönland.
fakta --- åsikt ---

b) _Vikingarna byggde långskepp
som kunde vara #30 meter långa.

_De kunde både ros och seglas.

fakta --- åsikt ---

c) _Det var nog inte gott att
dricka mjöd. _Det var säkert
starkt och smakade illa.

fakta --- åsikt ---

d) _En känd runristare hette _Fot,
en annan hette _Röde _Balle.

fakta --- åsikt ---

e) _Vikingarna åkte ända till
_Amerika. _Människorna de träffade
där kallade de för "skrälingar".

fakta --- åsikt ---

f) _Det var kanske jobbigt att
färdas med båt på vikingatiden.

fakta --- åsikt ---

g) _Jag tror att vikingarna
kallade indianerna för skrälingar
på grund av deras skrånande
indiantjut.

fakta --- åsikt ---

h) _På vikingatiden var de flesta
människorna bönder. _En del av dem
gav sig ut på vikingafärder.

fakta --- åsikt ---

i) _En del av dem gav sig ut på
vikingafärder.

fakta --- åsikt ---

j) _Runstenar är svåra att läsa.

fakta --- åsikt ---

k) _Estrid _Sigfastdottir bodde på
en vikingatida gård. _Hon var en
av de första i _Sverige som
övergav asatron och blev kristen.

fakta --- åsikt ---

#2. _Skriv en fakta- eller en
åsiktsmening. _Låt en kamrat
gissa. ---

_Michaela _Eriksson

_Pär _Sahlin

_Klara _Svenskan

_Tala _Läsa _Skriva åk #4

_Överförd från första upplagan,

utgiven av _Natur & _Kultur,

_Stockholm, #2015 med

__ISBN #978-#91-#27-#43802-#6

_Specialpedagogiska skolmyndigheten

#2021

_Volym tre av sex

_Till punktskriftsläsaren

::

_Skriv dina svar i en egen fil på datorn.

_De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.

_Nytt kapitel börjar alltid på ny sida. _Markera var du är i boken med ett gem.

_Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter. _I boken förekommer många tecknade bilder på

barn som kommenterar bokens
texter/uppgifter. _Barnens utseende
beskrivs inte, men du får redan på
om det är en flicka eller pojke som
säger eller tänker något då deras
kommentarer inleds med exempelvis
_En flicka säger ... osv.

_Det finns även några
svällpappersbilder. _Förvara dem i
närheten så att du snabbt kan ta
fram dem.

_Varje nytt kapitel inleds med
ett fotografi/bildbeskrivning +
bildtext.

_I uppgifter där dina klasskamrater "drar streck" mellan ett ord och exempelvis ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.

_När det i svartskriftsboken står att du ska markera med olika färger markerar du exempelvis med (), // och bokstäver.

_Istället för att kryssa i bokens _Matriser skriver du: inte än, ofta eller ja. _Matriserna

är markerade med ett m i vänster marginal.

_Meningen "_Klara färdiga, gå!"
markeras med nedsänkt g (p#2356) i
vänster marginal.

"_Checklista" markeras med full
punktskriftscell i vänster marginal.

_Skicka gärna dina synpunkter på
anpassningen av denna bok till
anpassningsfunktionen~àspsm.se

_Innehåll volym tre
: :

_Siffran inom parentes hänvisar
till svartskriftsbokens sidor.

_Till punktskriftsläsaren ....._I

_Sant eller falskt? (#29) .....#75

_Förutspå med stöd av
textstrukturen (#30) .....#79

_Tolka kartor, tabeller och
diagram (#32) .....#87

_Red ut oklarheter --
ämnesspecifika ord (#34) .....#93

_Sammanfatta med stödord (#36) .#97

_Skriva (#38) .....#103

_Textens struktur och särdrag

(#38) . . . . . #103

_Förtydliga texten (#40) . . . . . #111

_Nu är det din tur att skriva

(#42) . . . . . #117

_Vi

::: #29 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Sant eller falskt?

_En faktatext ska presentera sanna fakta. _När du granskar källan får du en vägledning om du kan lita på faktatexten eller inte.

#1. _Är notiserna sanna eller falska? _Markera det du tror stämmer och motivera varför du anser att notisen är sann eller falsk.

_A _Gammal graffiti

_Känner du till vad graffiti eller klotter är? _Det är när en person skriver eller ristar in sitt namn på någon plats alla kan se. _Människorna på vikingatiden klottrade genom att rista runor. _En gång klottrade en viking på ett stenlejon som stod i _Grekland. _I _Sverige finns en kopia av lejonet. _Det står i _Historiska museets entré.

_Källa: _Historiska museet

sant --- falskt ---

_Motivering: ---

#29

#76

_B _Dubbelfunktion i vikingahjälmen

_En känd vikingasymbol är hjälmen med horn. _Hornen fyllde en praktisk funktion. _När vikingen blev törstig kunde han nämligen skruva loss ett horn och fylla det med vatten. _När han druckit färdigt kunde hornet enkelt skruvas på plats igen.

_Gör som vikingarna!

_Källa: _Instruktion till
leksakshjälm

sant --- falskt ---

_Motivering: ---

_C _Hårmode på vikingatiden

_Brunt hår var omodernt på vikingatiden. _Blont hår ville alla ha. _Kvinnor, män och barn blekte sitt hår med lut, som var ett starkt rengöringsmedel. _Både hår och skägg blektes för att följa tidens mode.

_Även om det var väldigt starkt hade luten i håret en fördel -- den dödade hårets alla löss!

_Källa: _Blogg som saknar vidare hänvisning

sant --- falskt ---

_Motivering: ---
#29

#78

::: #30 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Förutspå med stöd av textstrukturen

_Goda läsare förutspår vad texten handlar om. _Ta hjälp av textens struktur för att förutspå innehållet i _Vikingatåg på sid #31.

#1. _Markera rubrik och underrubrik med ett r.

#2. _Inledningen står i textens första stycke. _Läs och markera den med parenteser.

#3. _Markera hänvisning till bildbeskrivning med //.

#30

#79

- #4. _Vad får du reda på när du läser bildbeskrivningen? ---
- #5. _Vad tror du att texten kommer att handla om? ---
- #6. _Läs hela texten. _Stämde den förutsägelse du gjorde i uppgift #5? ---
- #7. _Varför brukar man ofta ha en bild med bildtext i anslutning till en faktatext, tror du? ---
- #8. _Hur kan man se att _Vikingatåg är en faktatext? _Diskutera med en kamrat.

::: #31 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Vikingatåg

=== _Bildbeskrivningar =====

_Bildbeskrivning

_Bokens text är dekorerad med röda slingor och tecknade bilder: ett ansikte, ett vikingaskepp, en moské, en viking med svärd, en viking som blåser i ett stort horn.

_Bildbeskrivning

_Ett fotografi på en bildsten från _Gotland. _Förutom runstenar ristade vikingarna även in bilder

i sten. _Här ser man ett vikingaskepp med roddare som står under ett hissat segel, allt uthugget i sten.

=====

_De allra flesta människor som levde i _Norden under vikingatiden var bönder. _De bodde i byar, där de fiskade, jagade och odlade sin jord. _Men en del längtade bort. _Drömde de om äventyr? _Eller om rikedom och berömmelse? _Resorna de gjorde kallas för vikingatåg. _Ofta var de fredliga, men ibland krigiska.

_Vikingatåg i olika väderstreck

_Norska och danska vikingar reste västerut och söderut. _Vikingen

_Leif _Eriksson navigerade hela

vägen till _Nordamerika. _Landet

kallade han för _Vinland. _En del

vikingar seglade i sydlig riktning.

_Vissa flottor tog sig ända till

_Marocko.

_Svenska vikingar seglade österut, över _Östersjön och in på floderna som ledde ner mot _Svarta havet.

_Målet var ofta staden

_Konstantinopel, eller _Miklagård,

#31

#83

där många av vikingarna tog tjänst
som krigare i kejsarens armé. _I dag
heter staden _Istanbul och är
_Turkiets största stad.

_Möte med andra kulturer

_Ett skäl att ge sig av kunde vara
att man ville ha ny mark att odla
på. _Ofta blev det bråk och krig där
vikingarna slog sig ner, men inte
alltid. _På många platser
assimilerades vikingarna. _De lärde
sig tala nya språk, men lärde också
ut en del nordiska ord. _I engelskan
finns fornnordiska ord kvar än i

dag, som till exempel sword och window som kommer från orden för svärd och vindöga. _Vindögat var den lilla öppning som släppte ut röken i ett fornnordiskt hus.

_Handel och sjöröveri

_En del vikingar gav sig ut på vikingatåg för att bedriva handel.

_Framför allt var det rika stormän som ville ha bättre och finare föremål, som exempelvis silver, siden, glas, vapen och pälsar.

_Ibland övergick handeln till sjöröveri. _Vikingarna plundrade och

skövlade många byar.

_Många vikingar blev rika och kunde återvända hem som förmögna män, men andra återkom aldrig.

_Kanske bosatte de sig på en ny plats. _Kanske dog de i strid. _När en mäktig viking dog brukade släktingar resa en runsten som ett minne. _Där ristade man in en text som handlade om den döde och dennes resa.

::: #32 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Tolka kartor, tabeller och diagram

_Bilder och kartor tillför ofta
något viktigt och hjälper dig att
förstå faktatexten bättre.

#1. _Se svällpappersbild. _Studera
kartan och läs bildtexten.

=== _Bildbeskrivning =====

_Vikingarna reste över stora delar
av världen. _De bosatte sig på
många nya platser. _På kartan kan
du se var man har hittat spår
efter vikingarna.

=====

#2. _Vad kunde vikingarna få med sig hem från sina handels- eller plundringsresor? ---

#3. _Vikingarna från nuvarande _Sverige reste österut. _Vilka floder färdades de på? _Ge två exempel. ---

#4. _Vikingarna från nuvarande _Danmark och _Norge reste västerut. _Vart reste de? _Ge två exempel. ---

#5. _Vad mer kan du utläsa av kartan? _Skriv något du förstår när du studerar kartan. ---

::: #33 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Tabeller och diagram kan också ge viktiga upplysningar. _Här kan du se vilka namn som var vanliga på vikingatiden.

_Se svällpappersbild.

=== _Tabell =====

_De tio vanligaste mansnamnen i de vikingatida runinskrifterna _Antal runstenar namnen hittats på

_Sven #147

_Björn #118

_Torsten #90

_Ulf #75

_Anund #63

_Tore #57

_Gunnar #56

_Torbjörn #56

_Olav #52

_Östen #52

_Källa: _Nordiskt runnamnslexikon

av _Lena _Petersson

=====

=== _Bildbeskrivning =====

_En runsten där man målat de
inhuggna runorna med röd färg.

=====

#33

#90

#6. _ Vilket namn var vanligast av
_ Inga och _ Åsa? _ Hur ser du det?

#7. _ Vilka var de tre vanligaste
mansnamnen på _ Vikingatiden enligt
runstenarna? ---

#8. _ På hur många runstenar förekom
namnet _ Tora? --- _ Sven? ---

#9. _ Varför tror du det finns fler
mansnamn inristade på runstenarna
än kvinnonamn? ---

#10. _ Från vilken källa är
informationen om namnen hämtad?

#33

#91

#11. _ Finns det andra källor än
runstenar som berättar vad
människor hette på vikingatiden?
_ Diskutera med en kamrat.

::: #34 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Red ut oklarheter -- ämnesspecifika
ord

_I faktatexter är ämnesspecifika
ord vanliga. _De är ord som hör ihop
med ämnet. _Ibland är de svåra att
förstå.

#1. _Här finns förklaringar till
ämnesspecifika ord som finns i
texten _Vikingatåg på sidan #31.

_Finn och skriv de ämnesspecifika
orden som hör till förklaringarna.

a) _På fornnordiska hus fanns en öppning i taket som släppte ut rök, den kallades ... ---

b) _Vikingarna bosatte sig ibland på platser de kom till. _Där lärde de sig folkens traditioner och språk. _Man säger att vikingarna ... ---

c) _Vikingarna hittade vägen på sina långa resor genom att använda stjärnorna som hjälp. _Att styra och hålla kursen på ett skepp kallas att ... ---

d) _Runt om i _Sverige finns
runstenar kvar sedan vikingatiden.
_Att hugga in text på en runsten
kallas för att ... ---

::: #35 ::::::::::::::::::::::::::::::

e) _En del vikingar utförde
omfattande överfall och stölder
när de var ute på sina resor till
sjöss. _De vikingarna var ... ---

f) _Vikingarna reste tillsammans i
grupper med många skepp på sina
resor, ibland flera hundra. _Många
skepp som seglar tillsammans
kallas för en ... ---

#2. _Sök i texten _Vikingatåg.

_Finn och skriv förklaringar till
de ämnesspecifika orden.

é _Miklagård ---

é runsten ---

::: #36 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Sammanfatta med stödord

_Stödorden i en text är de

betydelsebärande orden. _Du kan

kontrollera att du valt bra stödord

genom att hålla för texten och

återberätta med hjälp av stödorden.

#1. _Samarbeta med en kamrat.

_Markera stödord i meningarna och

skriv dem.

a) _Vikingarnas religion kallas

för asatron. ---

b) _Valkyrior var kvinnliga krigare eller andar vid slagfälten. _De valde ut vilka som skulle dö och förde dem med sig till _Valhall, gudarnas boning. ---

c) _Oden var den störste och visaste guden. _Han hade en åttafotad häst som hette _Sleipner. _Den hästen tyckte _Oden mycket om och med den kunde han rida snabbt. ---

d) _Vikingarna trodde på många gudar och jättar. _Gudarna var oftast snälla och ville hjälpa människorna, medan jättarna oftast var onda och ville förstöra. ---

e) _Hel var dödsrikets gudinna.

_Hennes kropp var till hälften blå som ett lik, den andra hade de levandes färg. _Hennes far var gud, men hennes mor var jättekvinnan _Angerboda vars namn betyder "hon som bådär sorg". ---

f) _Eftersom många människor var bönder på vikingatiden var det viktigt att skörden blev bra.

_Då bad man till guden _Frej som hade makt över väder, växter och mat.

---

g) _Det fanns många kvinnliga gudar. _Freja var kärlekens gudinna och valkyriornas ledare.

::: #37 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Tankekartan hjälper dig att
strukturera det du ska sammanfatta.

#2. _Sammanställ stödord från
texten _Vikingatåg på sidan #31 i
tankekartan.

_Rubrik: _Vikingatåg

- _Inledning: ---

- _Underrubrik:

_Vikingatåg i olika väderstreck

- _Underrubrik:

_Handel och sjöröveri

#37

#101

- _Underrubrik:

_Möte med andra kulturer

#3. _Träna på att sammanfatta
utifrån tankekartan för en kamrat.

#4. _Hur gick det att plocka ut
stödord och sammanfatta
huvuddragen, tycker du?

_Diskutera muntligt med en kamrat.

::: #38 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Skriva

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::

_Textens struktur och särdrag

_För att skriva en faktatext måste du ha kunskap om texttypen och ämnet. _Du kommer senare att få skriva en egen faktatext om hållbar utveckling, så läs på!

#1. _Läs texten.

_Hållbar utveckling

_I dag tillverkar vi nya saker i hög takt. _Men varför slänger vi det mesta? _Allt mer avfall är dåligt för miljön. _Vi måste lära oss av

#38

#103

hur man gjorde förr för att få en hållbar utveckling.

_Förr i tiden

_Förr var de flesta människorna bönder, de hade djur och odlade sin egen mat. _Trasiga saker lagades och gick de inte att laga, så återanvändes de till annat. _Av en trasig skjorta gjordes en trasmatta och matresterna man fick över kastades aldrig. _Man gav dem till gårdens djur. _På det sättet blev det inte så mycket avfall.

_Återvinning

_Om något går sönder i dag kastar vi det oftast och köper nytt. _Det är dyrt att laga och billigt att köpa. _Som tur är kan vi återvinna det mesta vi slänger, genom att sortera avfallet och använda det till att tillverka nya saker.

_Farligt avfall är extra viktigt att lämna till återvinningscentral.

_Matrester kan faktiskt också återvinnas. _Av dem kan man göra biogas att använda som bränsle till bilar och bussar.

_Se svällpappersbild.

=== _Bildtexter/beskrivningar =====

_Bildtext

_Varje år säljs över #1 miljard burkar i _Sverige. #90% av dessa återvinns.

_Källa: _Pantamera.nu #2015

_Bildtext

_Farligt avfall måste lämnas på återvinningscentral.

_Bildbeskrivning

_Återvinningscentral

_Två bås där man ska lägga dataskärmar i den ena och i den

andra övrigt elskrot.

=====

_Återanvändning

_Saker du inte längre vill eller kan använda, men som fortfarande är hela, kan återanvändas. _Då sparar du på miljön, eftersom det inte ersätts av något nytt. _Det är också bra att sälja och köpa begagnade saker på loppmarknader eller i andra hand, alternativt skänka bort saker så att de kan komma till användning igen.

:::: #39 ::::::::::::::::::::::::::::::

#2. _Skriv rätt siffra vid
faktatextens olika särdrag i
_Hållbar utveckling.

#1. rubrik

#2. underrubriker

#3. inledning

#4. diagram

#5. bildtext

_När du skriver en inledning till en
faktatext ska du fånga läsarnas
intresse. _Du kan göra inledningen
mer intressant genom att ställa en
fråga.

#39

#108

#3. _Skriv om inledningarna så att
de innehåller minst en fråga var.

_Poppis med loppis

=== _Bildbeskrivning =====

_Kanske ett loppisfynd, två
kaffekoppar med fat.

=====

_I dag är det populärt att handla på
loppis. _På loppis, eller
loppmarknad, kan du köpa begagnade
saker. _Allt mellan himmel och jord
kan du hitta där!

_Kreativ återvinning

=== _Bildbeskrivning =====

_Två armband flätade av olikfärgat
garn.

=====

_Att återvinna kan vara kreativt och
kul. _Ja, du kan faktiskt göra ett
armband av en gammal t-shirt eller
en plånbok av en gammal
juiceförpackning. _Bara din fantasi
sätter gränser!

_Förtydliga texten

_För att göra det lättare för läsaren att söka fakta i texten skriver man underrubriker.

#1. _Läs _Miljövänlig framtid och skriv passande underrubriker nedan.

#2. _Jämför dina underrubriker med en kamrat. _Ändra dem om du vill.

_Miljövänlig framtid

_Jordens befolkning växer och blir allt större. _Så hur ska vi leva för att inte jordens resurser ska ta

slut? _Vi måste tänka nytt och hitta kloka lösningar på miljöproblemen.

--- (underrubrik #1)

_Trots att många sopor kan återvinnas, som plast, papper och glas, ökar sopbergen i världen.

_Därför måste vi bli ännu bättre på att återvinna råvarorna, så att så lite som möjligt går till spillo.

_Många varor är i dag svåra att plocka isär och därför svåra att ta hand om vid sophantering. _Om de som tillverkar varorna tänker på att göra dem lättare att plocka isär,

kan mer återvinnas eller
återanvändas.

--- (underrubrik #2)

_I dag köper vi varor, men en ny trend är att hyra varorna i stället för att äga dem. _När en vara, till exempel en klänning, hyrs ut måste den hållas bra, så att den är fin när den återlämnas och kan hyras ut igen. _Uthyrning av varor kan leda till både mer hållbara varor och mindre av "slit och släng".

--- (underrubrik #3)

_Energier som är förnyelsebara, som

till exempel sol-, vind- och
vågkraft, är miljövänlig, men inte
alltid så effektiv. _Om det är
vindstilla en dag ger
vindkraftverket ingen energi. _Men
#300 meter upp i atmosfären blåser
det jämnare och kraftigare. _Om vi i
framtiden kan utnyttja vindarna där
uppe, slipper vi kanske borra efter
mer olja och gas. _På så vis kan vi
få en miljövänligare framtid.

::: #41 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Ibland kan flera bilder passa till
samma text. _Beroende på vad man
vill förtydliga i texten väljer man
den bild man tycker passar bäst.

#3. _Markera den bild/

bildbeskrivning som du tycker
passar bäst till hela texten

_Miljövänlig framtid.

=== _Bildbeskrivning =====

_Tre fotografier

a) _En soptipp. _En stor traktor
kör på ett berg av soppåsar. ---

b) _En bil kör på en väg. ---

#41

#115

c) _Tre vita vindkraftverk. ---

=====

#4. _Skriv en bildtext som

förklarar vad bilden visar. ---

#5. _Motivera ditt bildval. ---

_Nu är det din tur att skriva

_Snart ska du skriva din egen
faktatext, men först måste du samla
fakta.

#1. _Läs texten _Du kan göra
skillnad som du får av din lärare.

#2. _Välj rubrik nedan.

- _Var matsmart
- _Återvinn

#3. _Fyll i stödord i tankekartan.

_Rubrik: ---

- _Inledning: ---

- _Underrubrik: ---

--- (stödord)

- _Underrubrik: ---

--- (stödord)

- _Underrubrik: ---

--- (stödord)

::: #43 ::::::::::::::::::::::::::::::

#4. _Ta hjälp av stödorden i din tankekartan när du skriver din text på dator eller för hand.

- #5. _Se till att få med allt i matrisen när du skriver din text.
- #6. _Rita eller leta upp en bild till din text och skriv en bildtext.
- #7. _Samarbeta med en kamrat och ge varandra respons utifrån kriterierna i matrisen. _Omarbeta och rätta!
- _En kille säger: _Blanda inte in egna åsikter i din faktatext.
- #8. _Bedöm din text genom att jämföra och markera i matrisen.

m _Matris

_Kriterier: inte än, ofta, ja

#1 _Har texten en passande
rubrik? ---

#2 _Har texten en intressant
inledning? ---

#3 _Har texten underrubriker och
styckeindelning? ---

#4 _Innehåller texten
ämnesspecifika ord? ---

#5 _Finns det bild och bildtext?

#6 _Har meningarna lagom längd?

#43

#120

#7 _Används kommatecken vid t ex
uppräknningar? ---

#43

#121

_Michaela _Eriksson

_Pär _Sahlin

_Klara _Svenskan

_Tala _Läsa _Skriva åk #4

_Överförd från första upplagan,

utgiven av _Natur & _Kultur,

_Stockholm, #2015 med

__ISBN #978-#91-#27-#43802-#6

_Specialpedagogiska skolmyndigheten

#2021

_Volym fyra av sex

_Till punktskriftsläsaren

::

_Skriv dina svar i en egen fil på datorn.

_De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.

_Nytt kapitel börjar alltid på ny sida. _Markera var du är i boken med ett gem.

_Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter. _I boken förekommer många tecknade bilder på

barn som kommenterar bokens
texter/uppgifter. _Barnens utseende
beskrivs inte, men du får redan på
om det är en flicka eller pojke som
säger eller tänker något då deras
kommentarer inleds med exempelvis
_En flicka säger ... osv.

_Det finns även några
svällpappersbilder. _Förvara dem i
närheten så att du snabbt kan ta
fram dem.

_Varje nytt kapitel inleds med
ett fotografi/bildbeskrivning +
bildtext.

_I uppgifter där dina klasskamrater "drar streck" mellan ett ord och exempelvis ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.

_När det i svartskriftsboken står att du ska markera med olika färger markerar du exempelvis med (), // och bokstäver.

_Istället för att kryssa i bokens _Matriser skriver du: inte än, ofta eller ja. _Matriserna

är markerade med ett m i vänster marginal.

_Meningen "_Klara färdiga, gå!"
markeras med nedsänkt g (p#2356) i
vänster marginal.

"_Checklista" markeras med full
punktskriftscell i vänster marginal.

_Skicka gärna dina synpunkter på
anpassningen av denna bok till
anpassningsfunktionen~àspsm.se

_Personer (#56).....	#152
_Problem och lösning (#58)....	#156
_Nu är det din tur att sammanfatta (#60).....	#160

::: #44 ::::

_Tala

:::~

_Redovisning

_En muntlig redovisning ska innehålla tre delar: en inledning, ett innehåll och en avslutning.

#1. _Diskutera med en kamrat och markera vid rätt påstående om _Redovisningsmonstrets tre delar.

_Redovisningsmonstret

=== _Bildbeskrivning =====

_Ett hemskt, grönt monster med
röd, stor, rund mage, röda öron
och nos. _Monstret har svarta
taggar på armarna, svart hår och
en ljusbrun lång svans med röda
taggar. _Slutet av svansen ligger
i en knorr. _Monstrets mun har
många vassa och långa tänder,
ögonen är stora och på huvudet
finns två stora horn.

=====

#44

#123

_Käftan symboliserar att:

--- det är viktigt att skrämmas i inledningen.

--- inledningen ska gripa tag i lyssnaren.

--- du ska visa tänderna när du redovisar.

_Den tjocka magen symboliserar att:

--- du ska ha ett maffigt innehåll i din redovisning.

--- du ska ha många stödord.

--- du ska vara proppmätt när du redovisar.

_Knorren på svansen symboliserar

att:

--- avslutningen ska vara lite
krånglig.

--- du ska avsluta med en piruett.

--- du gärna ska avsluta med en
poäng, en "knorr".

::: #45 ::::::::::::::::::::::::::::::

_En redovisning ska avslutas på ett
sätt som gör att lyssnarna förstår
när den är slut.

#2. _Avsluta texten _Miljövänlig

framtid på sidan #40 på tre olika
sätt.

#45

#125

_Skriv nedan.

a) _Avsluta genom att svara på frågan som ställdes i inledningen.

---

b) _Avsluta genom att sammanfatta det viktigaste med några meningar.

---

c) _Avsluta genom att ställa några frågor på innehållet. ---

_En tjej säger: _Nu ska vi se vad ni har lärt er. _Jag ska ställa tre frågor på innehållet. _Vem kan svara på ...

#3. _Vad ska man tänka på när man
lyssnar till någon annans
redovisning? _Skriv ner minst tre
saker. ---

_Nu är det din tur att redovisa

_Utgå ifrån din faktatext

_Återvinn eller _Var matsmart för
din redovisning.

#1. _Räkna ut hur många talkort du
behöver: ett talkort för varje
stycke. _Tänk på att den muntliga
redovisningen har en avslutning
till skillnad från faktatexten, så
du behöver ett extra talkort för
avslutningen.

#2. _Klipp ut dina talkort.

#3. _Skriv stödord på talkorten.

- #4. _Förbered en bild, tabell eller något annat att visa som förstärker din redovisning.
- #5. _Numrera talkorten så att du vet i vilken ordning de ska ligga.
- #6. _Öva tillsammans med en kamrat och ge varandra respons utifrån checklistan.

é _Checklista

--- _Jag har med redovisningens tre delar: inledning, innehåll, avslutning.

--- _Jag kan skapa ögonkontakt när jag talar.

--- _Jag behöver bara lite stöd av stödorden.

--- _Jag känner mig säker på vad jag ska säga.

--- _Jag har förberett en bild eller något annat att visa vid redovisningen.

_En tjej redovisar. _Hon håller i

ett av sina talkort och säger:

_Fler och fler blir matsmarta nu
för tiden. _Det är nödvändigt för
miljöns skull. _Men vad betyder
det att vara matsmart? _Hur blir
man matsmart?

::: #47 ::::::::::::::::::::::::::::::

#7. _Redovisa för varandra i
helklass eller i grupper.

#8. _Ge varandra respons.

_Tre elever säger:

-- _Det var bra när du ... för då
...

#47

#131

-- _Jag gillade att du ... för att

...

-- _Du kan utveckla ... för det

...

#9. _Ge dig själv två stjärnor och
en önskan.

| _Två stjärnor och en önskan

| - _Det här gjorde jag bra: ---

| - _Det här gjorde jag bra: ---

| - _Det här ska jag tänka på till

| nästa gång: ---

_Reflektera

_Det här har du arbetat med i
kapitlet!

é rubrik

é inledning

é underrubriker

é stödord

é fakta och åsikter

é sant eller falskt

é bild och bildtext

é skiljetecknen punkt eller

kommatecken

é tabeller

é diagram

é källor

é ämnesspecifika ord

é sammanfatta

é talkort

#1. _Diskutera vad orden och begreppen i rutan innebär med en kamrat.

#2. _Fundera och skriv:

| #3-#2-#1

| #3 saker som du har lärt dig
| eller blivit bättre på. ---

| #2 saker du vill utveckla och
| lära mer om. ---

#48

#134

| #1 sak som du fortfarande undrar
|
| över. ---

::: #49 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Rita en bild som du tycker på
något sätt sammanfattar kapitlet.

_Skriv en bildtext till som
förklarar vad du ritat. ---

#4. _Vilka är dina intressen? ---

#5. _Är det lätt eller svårt att
hitta faktaböcker om dina
intressen? _Motivera ditt svar.

#6. _Vilka ämnen skulle du vilja
lära dig mer fakta om? ---

::: #50 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Berättande text

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::::::::::

=== _Bildbeskrivning =====

_En stenlagd stig leder upp mot en portal i en gammal byggnad i sten beläget på en kulle i skogen.

=====

_För länge sedan i landet bortom de sju kullarna ...

_Har du läst eller hört en berättelse som du önskade aldrig skulle sluta? _Att vara uppslukad av en berättelse kan vara häftigt!

_Trollkarlar, monster och talande djur -- allt möjligt kan man få möta i berättande texter.

_Fabler, myter och fantasysagor är olika sorters berättande texter.

_Gemensamt för dem är att handlingen kretsar kring ett problem som får en lösning till slut. _Fabler och myter liknar varandra på så sätt att man kan lära sig något av dem, men de skiljer sig också åt. _Medan huvudpersonerna i fabler är talande djur, är huvudpersonerna i myter ofta gudar. _Fantasyberättelser

utspelar sig ofta i olika världar
och handlar om kampen mellan det
onda och goda.

::: #51 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Mål

_Läsa -- _Jag kan:

é urskilja den berättande textens
struktur,

é känna igen en myt,

é resonera om textens budskap,

é göra inferenser,

é sammanfatta textens huvuddrag.

_Tala -- _Jag kan:

é känna igen en fabel,

é förmedla textens handling och

budskap,

é säga repliker och använda

kroppsspråk i en roll.

_Skriva -- _Jag kan:

é skriva en fantasyberättelse med:

en portal, två världar och magiskt

inslag,

é skriva miljö- och person-

beskrivningar,

é skriva händelser med problem och

lösning i kronologisk ordning,

#51

#139

é skriva dialoger med talstreck och
varierade sägeverb.

= _Klara, färdiga, gå!

::: #52 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Läsa

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Berättande text: myt

_Myter är väldigt gamla, ofta religiösa berättelser, som handlar om naturfenomen, gudar och hjältar.

#1. _Läs den grekiska myten om

hjältarna _Daidalos och _Ikaros.

_Lägg märke till hur miljö och

personer beskrivs, vad som händer

och det tragiska slutet.

_Daidalos och _Ikaros

_Den stora uppfinnaren _Daidalos hade arbetat hos kung _Minos på _Kreta i många år. _Nu var han gammal och längtade hem till _Aten, dit han ville återvända med sin lille son _Ikaros. _Men kung _Minos förstod inte hur han skulle klara sig utan _Daidalos och vägrade därför att släppa iväg dem.

_För att de inte skulle kunna rymma, spärrade kung _Minos in dem högst upp i ett torn. _Daidalos gned sitt långa, gråa skägg och

grubblade. _Han visste att kung

_Minos verkligen kunde vara grym.

_Hur skulle de kunna fly utan att
något ont skulle kunna hända hans
älskade son och honom själv?

_Hamnarna var bevakade av soldater
och längs med _Kretas stränder
vaktade en förfärlig jätte vid namn
_Talos, så även om de skulle lyckas
rymma skulle de snart bli upptäckta.

_Så plötsligt en dag kom han på
det!

-- _Vi ska flyga, utbrast han. _Vi
ska flyga som fåglar! _Må _Minos

spärra länder och hav, men himlen är fri och öppen. _Den vägen ska vi ta!

_Efter de tio långa år som de suttit inspärrade uppe i det höga tornet, hade en kraftig slingerväxt nått upp över murens krön. _Av dess grenar tillverkade _Daidalos båge och pilar. _Nu kunde de skjuta ner stora fåglar som passerade över tornet. _Fåglarnas fjädrar skulle nu bli deras vingar till friheten.

_Daidalos band ihop stommar till två par vingar. _Ikaros hjälpte till. _De fogade sedan ihop fjäder

efter fjäder med hjälp av tråd och vax. _När vingarna var klara och de skulle ge sig av förmanade _Daidalos sin son:

-- _Du får inte flyga för lågt, för då finns det risk att havet blöter ner vingarna och du dras ner i vågorna. _Men du får inte heller flyga för högt, så att vaxet i vingarna smälter av solens värme.

-- _Det är klart att jag inte ska, svarade _Ikaros, och så lyfte de.

::: #53 ::::::::::::::::::::::::::::::

_De ljumma vindarna från havet lyfte dem och de flög iväg, lätta som fåglar. _Snart svingade de sig ut över det vidsträckta havet med det grekiska fastlandet som mål. _Men _Ikaros njöt för mycket av den härliga känslan. _Hans svarta, långa hår fladdrade i vinden då han steg allt högre upp mot solen. _Daidalos var till sist bara en liten prick nedanför honom.

_Plötsligt kände _Ikaros hur det brände till och doften av smält vax

nådde hans näsborrar. _Vaxet smälte
och fjädrarna föll. _Han störtade
med ett skri ner mot havet och innan
_Daidalos hann fram, var han borta.

_Daidalos landade förtvivlad på
närmaste ö. _En tid senare sköljdes
_Ikaros döda kropp i land. _Daidalos
begravde honom på stranden. _Sedan
döpte han havet utanför till
_Ikariska havet och så heter det än
i dag.

=== _Bildbeskrivning =====

_Ikaros och _Daidalos flyger uppe
bland molnen med hjälp av vingar
som de klätt med fågelfjädrar.

=====

#2. _Diskutera med en kamrat.

a) _Vad handlar myten om?

b) _Vilket budskap har den, vad
vill den säga oss?

_Miljö

_Omgivningen eller platsen där berättelsen utspelar sig kallas för miljö.

#1. _Läs och markera det i texten som beskriver miljön med parenteser.

_Föreställ dig att du var _Ikaros i myten och gör följande uppgifter.

_Fantisera!

#2. _Om du blundade där uppe i
tornet -- vilka ljud skulle du
höra, tror du? _Beskriv ljuden.

#3. _Vilka material skulle du känna
om du strök med handen över golv
och väggar? _Vilken temperatur
skulle de ha? ---

#4. _Om du luktade -- vilka olika
dofter eller kanske stanker skulle
du känna? ---

::: #55 ::::::::::::::::::::::::::::::

#5. _Rita eller beskriv med ord hur
du föreställer dig att tornet ser
ut. ---

_En kille funderar: _Hm, jag undrar
om det var blåsigt uppe i tornet.

#6. _Vilka fem sinnen har en
människa? ---

#7. _Varför är det bra att beskriva
miljöer med hjälp av
sinnesintryck? _Diskutera med en
kamrat och skriv vad du tror. ---

::: #56 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Personer

_Huvudpersonerna i myten är

_Daidalos och _Ikaros. _Det går att

hitta information om dem i texten

genom att läsa noga och göra

inferenser.

#1. _Läs och markera det i texten

som beskriver huvudpersonerna med

//.

#2. _Fyll i den information du

finner om _Daidalos.

_Yttre personlighetsdrag

é _Namn: _Daidalos _Ålder: ---

é _Utseende: ---

é _Yrke: ---

_Inre personlighetsdrag

é _Personens mål: ---

é _Intressen: ---

é _Rädslor: ---

é _Styrkor: ---

#3. _Rita eller beskriv med ord

_Daidalos som du föreställer dig

att han ser ut. ---

#57

#153

::: #57 ::::::::::::::::::::::::::::::

#4. _Fyll i minneskartan med den information du finner om _Ikaros.

_Huvudperson: ---

- _Yttre personlighetsdrag: ---

- _Inre personlighetsdrag: ---

- _Övrigt: ---

#5. _Vilket förhållande har huvudpersonerna till varandra?

_Lägg till den informationen på

_Övrigt.

_De som inte är huvudpersoner är
bipersoner. _De har till uppgift att
föra handlingen framåt genom att
samspeka med huvudrollerna.

#6. _Skriv namnen på de som är
bipersoner i myten. ---

_Problem och lösning

_Berättande texter innehåller ett eller flera problem som ska lösas.

_Ibland kan magiska eller övernaturliga inslag hjälpa till att lösa problemen.

#1. _Läs _Daidalos och _Ikaros och markera det i texten som visar på problem med bokstaven r.

#2. _Beskriv problemet som kung _Minos orsakat. ---

#3. _Vilket magiskt inslag hittar du i myten? ---

- #4. _Hur hjälper det magiska
inslaget till att lösa problemet?

- #5. _Markera lösningen i texten med
bokstaven g.
- #6. _De flesta berättande texter
brukar ha ett lyckligt slut, men
hur slutar myten om _Daidalos och
_Ikaros? _Markera slutet med l.
- #7. _Diskutera med en kamrat.
_Vilket är textens budskap?
_Skriv vad du tror att myten vill
säga oss. ---

#8. _Markera de magiska inslag du
stött på i olika berättelser.

_Saknar du något kan du skriva
dit det nedan.

fotboll, keps, åttafotig häst,
kvast, osynlighetsmantel,
strumpor, korp, glasögon, sko,
hjälm, hammare, ring

--- --- ---

_I berättande texter kan författarna öka spänningen genom att använda ett målande språk med många adjektiv.

#9. _Markera eller skriv minst tio adjektiv i _Daidalos och _Ikaros.

_En kille säger: _Lär dig mer om adjektiv i _Språkläran.

::: #60 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Nu är det din tur att sammanfatta

#1. _Läs den nordiska myten och

markera personbeskrivningar med

()), miljöbeskrivningar med //,

problemet r och lösningen g.

_Fenrisulven fångas

_Fenrisulven som nyss hade varit

en sådan liten busig och kelig valp,

hade nu vuxit till en stor, otrevlig

och lömsk best. _Han strök omkring

lös på de vackra, vida slätterna i

_Asgård, gudarnas rike, och satte

stor skräck i alla. _Bara _Tyr, som

#60

#160

inte kunde känna rädsla, vågade mata honom.

_Ulven växte sig större för var dag som gick, vilket gjorde gudarna oroliga. _Det fanns nämligen en spådom om att ulven skulle föra olycka till gudarna. _Därför ville de binda besten. _De smidde en stark järnkedja som de band honom med.

_Men knappast hade vargen fått den runt halsen innan den brast.

-- _Oj då, sade gudarna och skyndade tillbaka till smedjan för att smida en dubbelt så tjock kedja.

_Det gick likadant den här gången.

_Kedjan brast och då förstod gudarna att de måste be dvärgarna om hjälp.

_Dvärgarna smidde en tråd av sex magiska ting: en katts buller, en kvinnas skägg, en fisks andedräkt, en björns senor, en fågels spott och ett bergs rötter.

-- _Den här tråden är lite starkare än den ser ut, sade gudarna till _Fenrisulven som fnyste när han såg tråden.

_Fenrisulven var misstänksam, men ville inte verka feg, så han

svarade:

-- _Visst, bind mig med tråden,
men bara på ett villkor: att en av
er stoppar in handen i munnen på
mig.

_Som vanligt ställde _Tyr upp.

_Han stack modigt in handen i gapet
när tråden lades om vargens hals.

_Hur _Fenrisulven sedan slet och
drog, ville inte tråden gå av. _Alla
gudarna skrattade gott, för nu var
_Fenrisulven fångad. _Det var bara
_Tyr som inte skrattade, för han
blev av med sin hand.

_Gudarna fäste sedan den starka tråden i en stor klippa i underjorden. _Där står nu _Fenrisulven och ylar. _Och där ska han stå till den dag jorden går under.

=== _Bildbeskrivning =====

_En tecknad bild som illustrerar _Fenrisulven. _Han liknar en jättestor blå hund som är inlindad i en tunn tråd. _Han har guden _Tyr's hand i munnen. _Bredvid står guden _Tyr och kollar på hålet där hans hand suttit.

=====

:::: #61 ::::::::::::::::::::::::::::::

#2. _Skriv in stödord från myten

_Fenrisulven fångas i

_Berättelseansiktet.

_Berättelseansiktet

- _Problem: ---

- _Miljö: ---

- _Personer: ---

- _Händelser: --- --- ---

- _Slut: ---

#3. _Sammanfatta mytens huvuddrag

muntligt för en kamrat utifrån

_Berättelseansiktet.

é _Checklista

_Jag får med de texttypiska

dragen:

--- miljöbeskrivning

--- personbeskrivning

--- problem

--- lösning

#4. _Ge varandra respons utifrån

checklistan. _Fyll i fler stödord

om du vill.

_Michaela _Eriksson

_Pär _Sahlin

_Klara _Svenskan

_Tala _Läsa _Skriva åk #4

_Överförd från första upplagan,

utgiven av _Natur & _Kultur,

_Stockholm, #2015 med

__ISBN #978-#91-#27-#43802-#6

_Specialpedagogiska skolmyndigheten

#2021

_Volym fem av sex

_Till punktskriftsläsaren

::

_Skriv dina svar i en egen fil på datorn.

_De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.

_Nytt kapitel börjar alltid på ny sida. _Markera var du är i boken med ett gem.

_Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter. _I boken förekommer många tecknade bilder på

barn som kommenterar bokens
texter/uppgifter. _Barnens utseende
beskrivs inte, men du får redan på
om det är en flicka eller pojke som
säger eller tänker något då deras
kommentarer inleds med exempelvis
_En flicka säger ... osv.

_Det finns även några
svällpappersbilder. _Förvara dem i
närheten så att du snabbt kan ta
fram dem.

_Varje nytt kapitel inleds med
ett fotografi/bildbeskrivning +
bildtext.

_I uppgifter där dina klasskamrater "drar streck" mellan ett ord och exempelvis ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.

_När det i svartskriftsboken står att du ska markera med olika färger markerar du exempelvis med (), // och bokstäver.

_Istället för att kryssa i bokens _Matriser skriver du: inte än, ofta eller ja. _Matriserna

är markerade med ett m i vänster marginal.

_Meningen "_Klara färdiga, gå!"
markeras med nedsänkt g (p#2356) i
vänster marginal.

"_Checklista" markeras med full
punktskriftscell i vänster marginal.

_Skicka gärna dina synpunkter på
anpassningen av denna bok till
anpassningsfunktionen~àspsm.se

_Fantasy (#70)	#188
_Planera ditt skrivande -- miljö och personer (#72)	#197
_Planera ditt skrivande -- problem och lösning (#74)	#201
_Nu är det din tur att skriva (#76)	#206
_Reflektera (#78)	#211

::: #62 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Tala

::: ::::::::::::::::::::::::::::::

_Berättande text: fabel

_Fabler handlar ofta om djur eller saker med mänskliga egenskaper.

_De är påhittade berättelser som vill lära oss något, de har en så kallad sensmoral.

#1. _Läs fabeln _Hunden, tuppen och schakalen och lägg märke till hur miljön och personerna beskrivs, vad som händer och hur fabeln slutar.

_Hunden, tuppen och schakalen

_En hund och en tupp som bodde på en bondgård hade blivit goda vänner.

_Varje kväll låste bonden in tuppen i en stor bur tillsammans med gårdens höns, eftersom det fanns vilda djur i närheten som gärna ville äta upp dem. _Hundens uppgift var att vakta buren.

_En kväll glömde hunden bort att han skulle vakta hönsburen. _Då lyckades en schakal smyga sig in på gården, gräva ett hål under buren och få med sig en höna. _När bonden

#62 #168

nästa morgon fick se vad som hade hänt skällde han på hunden och hotade att köra iväg honom.

_Tuppen som hade hört vad bonden sagt tyckte synd om sin vän. "_Vi kan ge oss av härifrån och hitta en annan bondgård", sade tuppen till hunden. "_Jag har alltid velat resa bort och se andra platser". _Hunden blev väldigt glad över tuppens ord. "_Han är en sann vän som förstår hur ledsen jag är över det som hänt", mumlade han och nickade ivrigt åt tuppens idé. _När bonden gick in i

huset för att dricka kaffe rymde de två vännerna.

_De gick hela dagen och hann uppleva och se mycket som de aldrig hade sett förut. _Lyckliga följde de vägen som ledde bort från bondens gård. _Målet var att komma så långt bort, så fort som möjligt från den arga bonden.

_Mot slutet av dagen kom de till ett stort träd. _Stammen var ihålig vid trädets fot och utrymmet där innanför var tillräckligt stort för hunden att sova i, så han slank in

och lade sig till rätta. _Tuppen valde att sätta sig högst upp i trädet. _Där kunde han känna sig trygg när han sov.

_Nästa morgon vaknade tuppen och började gala. _Plötsligt fick han på håll syn på schakalen som kom allt närmare. _Men oj, oj, oj, nu var det inte lätt att gala med stadig röst.

::: #63 ::::::::::::::::::::::::::::::

"_Fantastiskt vilken fin röst du har", berömde schakalen och log inställsamt. "_Jag skulle gärna vilja lära känna någon som kan

sjunga så vackert." _Tuppen slutade
då att gala och svarade
eftertänksamt: "_Inga problem.

_Knacka bara på trädets och väck min
dörrvakt som sover där nere. _Då
öppnar han dörren och släpper in
dig".

_Schakalen gjorde som tuppen sa
och knackade på trädstammen. _Genast
vaknade hunden, rusade ut och slet
schakalen i stycken.

=== _Bildbeskrivning =====

_En teckning som illustrerar när schakalen får syn på tuppen högt uppe i ett träd. _Hunden sover i en öppning i trädet.

=====

#2. _Fabelns budskap är: _I nöden prövas vännen.

_Vad betyder det? _Diskutera med en kamrat. _Beskriv budskapet med egna ord.

::: #64 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Talspråk och kroppsspråk

_När skådespelare talar i en pjäs,
säger de sina repliker.

#1. _Skriv de två repliker som
fattas. _Läs bildbeskrivningen.

#1. _Haren säger: _Den här
tävlingen vinner jag lätt!

#2. _Haren: ---

#3. _Haren: ---

#4. _Mål

_När haren och sköldpaddan skulle
tävla

=== _Bildbeskrivning =====

_Fyra bilder

#1. _Solen skiner och haren och
sköldpaddan står klara för start.

_Haren säger: _Den här tävlingen
vinner jag lätt!

#2. _Haren är trött och har lagt
sig att sova.

_Haren säger: ---

_Sköldpaddan fortsätter gå.

#3. _Det har blivit natt. _Månen

lyser och sköldpaddan går förbi

#64

#175

haren, som precis har vaknat.

_Haren säger: ---

#4. _En glad sköldpaddan passerar målet först.

=====

::: #65 ::::::::::::::::::::::::::::::

#2. _I pjäsmanus skrivs namnet på den som säger något framför repliken. _Skriv om pratbubblorna till repliker i pjäsmanuset nedan.

#1. _Hare och _Sköldpadda ska
tävla om vem som springer
snabbast. _Nu ger de sig iväg.
_Hare: _Den här tävlingen vinner
jag lätt!

#2. _Hare har ett stort
försprång. _Han lägger sig att
sova. ---

#3. _När _Hare vaknar är det
mörkt. _Han får bråttom att
springa vidare. ---

#3. _Titta på bilderna. _Läs bildbeskrivningen. _Skriv vilka känslor du tycker att personerna förmedlar. _Välj känslor från förslagen nedan om du vill.

_Förslag:

arg, ledsen, glad, rädd, kär,
stressad, törstig, förvånad,
blyg, trött, ilsken

=== _Bildbeskrivning =====

_Fyra tecknade bilder.

a) _En person hoppar och skakar.

---

b) _En kille står framåtböjd och gråter. ---

c) _En tjej skrattar hjärtligt.

---

d) _En flicka sitter och vilar med knäna uppdragna mot bröstet. ---

=====

#4. _Välj en känsla, visa den med ditt kroppsspråk och låt en kamrat gissa vilken. _Växla roller.

::: #66 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Roller och scener i pjäsen

_I en pjäs finns olika roller.

_Några är kanske goda och andra
onda. _Somliga har huvudroller,
andra biroller.

#1. _Läs _Hunden, tuppen och
schakalen och ta reda på så
mycket som möjligt om de fyra
huvudrollsinnehavarnas inre och
yttre personlighetsdrag.

#2. _Beskriv rollerna.

a) hunden -- personlighetsdrag:

---

b) bonden -- personlighetsdrag:

---

c) schakalen -- personlighetsdrag:

---

d) tuppen -- personlighetsdrag:

#3. _Vilka är pjäsens biroller? ---

::: #67 ::::::::::::::::::::::::::::::

_En scen i pjäsen är ett avsnitt som utspelar sig i samma miljö.

#4. _I vilken ordning kommer scenerna i pjäsen?

_Numrera dem från #1--#3.

_Scen ---: _Trädet

_Scen ---: _Hönshuset

_Scen ---: _Vägen

#5. _Alla scener i pjäsen inleds med att berättaren berättar.

_Varför är det så, tror du? ---

#6. _Ta reda på vad ordet kuliss
betyder och skriv en förklaring.

#7. _Fundera på vad som är möjligt
och diskutera frågorna med en
kamrat.

é _Hur kan vi utforma scenerna i
pjäsen?

é _Behöver vi göra någon kuliss?

é _Vilken rekvisita behöver vi för
att spela upp pjäsen?

_Anteckningar: ---

::: #68 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Nu är det din tur att dramatisera

#1. _Min roll i pjäsen: ---

é _Checklista

--- _Vi har rekvisita.

--- _Vi kan våra repliker.

--- _Vi talar med inlevelse.

--- _Vi använder kroppsspråk.

--- _Vi artikulerar väl.

--- _Vi förmedlar textens budskap.

--- _Vi känner oss säkra.

#2. _Använd checklistan när ni

förbereder och övar på pjäsen

_Hunden, tuppen och schakalen.

#68

#184

#3. _Prova er fram i gruppen genom olika sätt att röra er och tala.

_Ta ut svängarna! _Använd checklistan och ge varandra respons.

#4. _Beskriv hur du vill gestalta din roll.

_Kroppsspråk: ---

_Röst: ---

_Rekvisita: ---

::: #69 ::::::::::::::::::::::::::::::

#5. _Visa upp er tolkning av

_Hunden, tuppen och schakalen för klassen.

#6. _Lägg märke till hur olika en
och samma pjäs kan uppföras.

_Diskutera med en kamrat och skriv
hur du tror att det kan bli så.

_Två killar funderar: _Om vi skulle
förbättra något i pjäsen -- vad
skulle det kunna vara?

#7. _Läs checklistan och målen för
tala. _Bedöm gruppens insats i
pjäsen med _Två stjärnor och en
önskan.

| _Två stjärnor och en önskan

| - _Det här gjorde vi bra: ---

| - _Det här gjorde vi bra: ---

| - _Det här ska vi tänka på till

| nästa gång: ---

::: #70 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Skri va

::: ::::::::::::::::::::::::::::::

_Fantasy

_En fantasyberättelse utspelar sig ofta i två världar och handlar om kampen mellan gott och ont. _Magiska inslag är inte ovanliga.

#1. _Läs _Valmas berättelse

_Lyckostaven.

_Lyckostaven

_På mormors byrå låg en stav som _Mira aldrig hade sett. _Mira höll den i handen och svängde med den så att hennes svarta långa hår flög.

#70

#188

_När hon för tredje gången svängde med staven började den glöda i spetsen. _Utan att hon kunde styra det pekade staven mot mormors stora tavla som föreställde en björkskog.

_Nu drogs hon mot tavlan, som en magnet. _I strumplästen for hon över golvet och in i tavlan!

_När hon tittade upp stirrade hon rakt in i en vit björkstam. _Men det var inget målat träd. _Det var ett riktigt! _Hon kände på den sträva barken.

_Vägen hon stod på ledde genom en

tät skog. _Döda gråvita grenar och kvistar hängde ner över vägen som ett stort spindelnät. _Längst bort vid vägens slut anade hon skuggan av ett slott.

_En kvinna på häst kom ridande mot henne och innan _Mira hunnit protestera hade kvinnan lyft upp henne framför sig på hästen.

-- _Du kom precis i tid! sa kvinnan och log. _Du är väntad.

-- _Är jag? _Av vem då? _Och var är jag? undrade _Mira.

_Kvinnan satte fart på hästen och

det bar iväg mot slottet.

-- _Du är i _Cospeia och mitt namn är _Imra, svarade kvinnan. _Bra att du fick med dig _Lyckostaven som du håller i din hand.

_Längs vägkanten stod smutsiga män och kvinnor och vinkade när de red förbi.

-- _Vilka är det där? frågade _Mira.

-- _Föräldrar till _Cospeias barn, svarade _Imra. _Du är deras sista hopp.

-- _Men jag förstår inte, sa

_Mira.

-- _I slottet där borta bor den
onde _Kverk. _Längst in i
_Slottsberget har han funnit en
guldåder. _För att spara tid och
pengar använder han _Cospeias barn
som slavar. _Det är de som får hämta
guldet nere i de trånga gruvorna.

_Imra släppte av _Mira vid
slottets trädgård.

-- _Men varför jag?

::: #71 ::::::::::::::::::::::::::::::

-- _Endast ett barn kan befria
barnen, så säger legenden. _Med

#71

#192

_Lyckostaven kan du beseгра _Kverk.

_På osäkra ben gick _Mira fram till slottet. _Hon öppnade porten och klev in i en dunkel sal.

-- _Välkommen, kära barn, sa en knarrig röst. _Det är jag som är _Kverk.

_En krum gestalt haltade fram mot _Mira. _Huden i ansiktet var fårat, tänderna ruttna och ögonen vattniga. _På de knotiga fingrarna satt feta guldringar.

-- _Släpp barnen, sa _Mira och höll upp staven.

-- _Nej, det är du som ska hjälpa mig, väste _Kverk och pekade på sig själv. _Förtrolla mig med _Lyckostaven! _Gör mig ung och vacker!

_Kverk tog ett steg mot _Mira och då höjde hon staven.

_En stråle av rött sken spred sig i rummet och när den träffade _Kverk förvandlades han till en kackerlacka. _Insekten rasslade ut genom porten och blev i samma stund uppäten av en kråka som hoppade förbi.

_Alla hälsade _Mira som en hjälte när hon och _Imra red tillbaka genom skogen. _Bakom dem gick alla barnen, som nu fick komma hem till sina föräldrar.

_När de kom fram till en glänta i skogen sa _Imra:

-- _Tack för allt, _Mira. _Glöm inte _Lyckostaven.

_Mira klev in bland träden och i nästa stund stod hon i mormors vardagsrum.

-- _Mira, den där får du inte leka med. _Den har magiska krafter, sa

mormor när hon fick se staven i

_Miras hand.

-- _Jag vet, sa _Mira och log för sig själv.

_Valma

#2. _Vem är hjälte och vem är ond i berättelsen? _Motivera ditt svar.

#3. _Vilket magiskt inslag förekommer i berättelsen? ---

#4. _Hur förflyttade sig hjälten in i fantasyvärlden? ---

_Planera ditt skrivande -- miljö
och personer

_En fantasyberättelse kan utspela
sig på flera platser, inte bara i
vår värld.

_Frågor:

é _Vad heter världen?

é _Vilka varelser bor där?

é _Hur ser de ut?

é _Hur ser naturen ut?

é _Hur ser husen och städerna ut?

é _Hur behandlar invånarna
varandra?

#1. _Fantisera om hur det ser ut i
din fantasyvärld. _Ställ dig
frågor som de ovan och skriv ner
dina tankar.

_Min fantasyvärld: ---

#2. _Skriv hur man förflyttar sig
in i din fantasyvärld. _Hur ser
portalen ut? ---

_En tjej säger: _Jag rita en karta
över min värld.

_En kille berättar: _Om man vill in
i min fantasyvärld, så går man
över en magisk bro.

::: #73 ::::::::::::::::::::::::::::::

_I kampen mellan gott och ont behövs
en ond person som förstör och en god
hjälte som ställer allt till rätta.

#3. _Beskriv din hjälte så tydligt
du kan i tankekartan.

_Hjälte: ---

- _Yttre personlighetsdrag: ---

- _Inre personlighetsdrag: ---

- _Övrigt: ---

#4. _Beskriv den ondes

personlighetsdrag så tydligt du
kan i tankekartan.

_Den onde: ---

- _Yttre personlighetsdrag: ---

- _Inre personlighetsdrag: ---

- _Övrigt: ---

::: #74 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Planera ditt skrivande -- problem
och lösning

_Huvudpersonen -- din hjälte,
behöver ett problem att lösa som den
onde ställt till med.

_Förslag:

- _Någon är försvunnen.
- _Något har blivit stulet.
- _Något förstörs.
- _En förbannelse hotar.

#1. _Vilket stort problem har den
onde ställt till med i din
fantasyvärld? ---

#74

#201

#2. _Beskriv hur den onde kan
förhindra hjälten att lösa
problemet. ---

_Hjälten har ofta något magiskt
till sin hjälp för att lösa
problemet i berättelsen.

#3. _Fantasytexten _Ormen är
skriven utan lösning. _Läs
texten och skriv hur problemet
löser sig. ---

_Nu stod _Miriam öga mot öga med den väsande ormen som hade prinsen i ett järngrepp.

-- _Hjälp mig, stönade prinsen och sträckte sina händer mot _Miriam.

_Hur skulle hon rädda honom? _I sin ficka kände hon den magiska flaskan. _Att hon inte tänkt på den förut.

::: #75 ::::::::::::::::::::::::::::::

#4. _Vilket magiskt inslag ska din hjälte ha till sin hjälp? ---

#5. _Beskriv hur din hjältes
magiska inslag ser ut och
fungerar. ---

#6. _Hur löser din hjälte problemet
till sist? ---

_Sägeverb

_Du kan nyansera det som sägs
genom att välja passande sägeverb.

_Jämför:

-- _Hej, gastade jag.

-- _Hej, viskade jag.

_Lär dig mer om verb i _Språkläran.

#7. _Vilket sägeverb används i
prinsens replik i _Ormen? ---

#8. _På vilka sätt kan man säga
något? _Skriv en lista med
sägeverb. ---

_Nu är det din tur att skriva

_Hämta inspiration från föregående
sidor då du förbereder dig på att
skriva en fantasyberättelse.

#1. _Planera ditt skrivande genom
att fylla i _Berättelseansiktet.

#2. _Ta hjälp av _Berättelse-
ansiktet när du berättar din
fantasyberättelse för en kamrat.

_Låt kamraten ställa frågor om
något är oklart.

_Berättelseansiktet

- _Problem: ---
- _Miljö: ---
- _Personer: ---
- _Händelser: --- --- --- ---
- _Slut: ---

:::: #77 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Skriv din text på dator eller
för hand.

#4. _Se till att få med allt i
matrisen när du skriver din
text.

#5. _Samarbeta med en kamrat och ge respons på varandras texter utifrån matrisen. _Omarbeta och rätta!

#6. _Byt berättelse med en kamrat. _Bedöm kamratens text, genom att läsa den och skriv något av kriterierna: inte än, ofta eller ja i matrisen.

m _Matris

_Fantasyberättelsen innehåller:

#1 en portal ---

#2 två världar ---

#3 magiskt inslag ---

#4 miljöbeskrivningar ---

#5 personbeskrivningar ---

#6 problem ---

#7 lösning ---

#8 kronologisk ordning ---

#9 dialog ---

#10 varierade sägeverb ---

_Jag som har bedömt texten heter:

#77

#209

_En tjej säger: _Kom ihåg att du kan använda dig av det du jobbat med tidigare i kapitlet när du skriver din berättande text.

_Reflektera

_I kapitlet har du arbetat med tre sorters berättande text: fabel, myt och fantasy. _Jämför dem i

_Venndiagrammet nedan.

_Se svällpappersbild.

#1. _Skriv de punkter i

checklistan som gäller för dem

alla i mittenfältet.

é _Checklista

- problem
- lösning
- magiskt inslag
- ont och gott
- miljöbeskrivning
- dialog
- budskap
- talande djur
- olika världar
- religiös berättelse
- personbeskrivning
- hjälte

#2. _Skriv de punkter som

särskiljer dem i fälten runt om.

a) myt ---

b) fabel ---

c) fantasy ---

::: #79 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Bläddra igenom kapitlet. _Läs

målen och fundera över ditt
arbete.

_Skriv svar på frågorna:

a) _Vilka nya saker har du lärt

dig och vad har du blivit bättre

på? ---

b) _Om du skulle ändra på någon av övningarna i kapitlet för att lära dig något bättre, vilken i så fall? _Hur? ---

c) _Har du några frågor om något i kapitlet som du inte har fått svar på än? ---

_Michaela _Eriksson

_Pär _Sahlin

_Klara _Svenskan

_Tala _Läsa _Skriva åk #4

_Överförd från första upplagan,

utgiven av _Natur & _Kultur,

_Stockholm, #2015 med

__ISBN #978-#91-#27-#43802-#6

_Specialpedagogiska skolmyndigheten

#2021

_Volym sex av sex

_Till punktskriftsläsaren

::

_Skriv dina svar i en egen fil på datorn.

_De flesta uppgifter är numrerade så blir det lättare att rätta uppgifterna.

_Nytt kapitel börjar alltid på ny sida. _Markera var du är i boken med ett gem.

_Det finns bildbeskrivningar till de bilder som behövs för att du ska kunna lösa dina uppgifter. _I boken förekommer många tecknade bilder på

barn som kommenterar bokens
texter/uppgifter. _Barnens utseende
beskrivs inte, men du får redan på
om det är en flicka eller pojke som
säger eller tänker något då deras
kommentarer inleds med exempelvis
_En flicka säger ... osv.

_Det finns även några
svällpappersbilder. _Förvara dem i
närheten så att du snabbt kan ta
fram dem.

_Varje nytt kapitel inleds med
ett fotografi/bildbeskrivning +
bildtext.

_I uppgifter där dina klasskamrater "drar streck" mellan ett ord och exempelvis ordets förklaring har uppgifterna omarbetats så att du istället parar ihop och skriver ordets förklaring eller numrering.

_När det i svartskriftsboken står att du ska markera med olika färger markerar du exempelvis med (), // och bokstäver.

_Istället för att kryssa i bokens _Matriser skriver du: inte än, ofta eller ja. _Matriserna

är markerade med ett m i vänster
marginal.

_Meningen "_Klara färdiga, gå!"
markeras med nedsänkt g (p#2356) i
vänster marginal.

"_Checklista" markeras med full
punktskriftscell i vänster marginal.

_Skicka gärna dina synpunkter på
anpassningen av denna bok till
anpassningsfunktionen~àspsm.se

_Innehåll volym sex	
.....	
_Siffran inom parentes hänvisar	
till svartskriftsbokens sidor.	
_Till punktskriftsläsaren	_I
_Instruerande text (#80).....	#215
_Tala (#82).....	#219
_Muntliga instruktioner --	
steg för steg (#82).....	#219
_Läsa (#84).....	#225
_Textstruktur och källkritik	
(#84).....	#225
_Ämnesspecifika ord (#86).....	#233
_Nu är det din tur att läsa	

och bedöma (#88)	#241
_Skriva (#90)	#248
_Symboler (#90)	#248
_Instruktionsstegen (#92)	#252
_Nu är det din tur att skriva (#94)	#257
_Reflektera (#96)	#261

::: #80 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Instruerande text

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::

=== _Bildbeskrivning =====

_Man ser två händer som bygger en
modellträbåt.

=====

_En tydlig instruktion är bra när
jag ska bygga ...

_Tänk dig att du har fått ett
spännande modellbygge i present. _Nu
ligger alla delarna utspridda på
golvet framför dig. _Utan en tydlig
instruktion skulle det vara svårt,

#80

#215

kanske omöjligt att veta hur delarna skulle sitta ihop.

_Vi möts av instruktioner varje dag, i skola, hemma, på träningen, ja överallt! _Din lärare instruerar dig hur du ska lösa en matematikuppgift, din kompis berättar om reglerna i ett spel och en skylt visar var skorna ska stå.

_Instruktioner kan vara både muntliga, skriftliga och bildliga.

_Gemensamt är att instruktionerna hjälper dig att uppnå ett mål av något slag.

::: #81 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Mål

_Tala -- _Jag kan:

é ge och ta en muntlig instruktion

steg för steg utifrån bilder,

é förtydliga en instruktion med

hjälp av kroppsspråk,

é tala tydligt.

_Läsa -- _Jag kan:

é urskilja den instruerande textens

struktur,

é känna igen ett recept,

é urskilja ämnesspecifika ord i en

instruktion,

#81

#217

é källkritiskt granska en bild,

é urskilja prepositioner.

_Skriva -- _Jag kan:

é skriva rubrik, bakgrund, lista och
stegvisa instruktioner,

é skriva korta, tydliga meningar,

é skriva med tidsord eller
imperativ,

é skriva ämnesspecifika ord,

é skriva prepositioner,

é urskilja symboler.

= _Klara, färdiga, gå!

::: #82 ::::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Tala

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::::::::::

_Muntliga instruktioner -- steg för
steg

_När du ska ge en instruktion är
det viktigt att instruktionerna
kommer i rätt ordning.

_En flicka tänker: _Börja med ...

först ... därefter ... sedan ...

till sist ...

#1. _Instruera varandra i hur

tandborstning går till utifrån

bilden. _Använd gärna tidsorden

ovan.

#82

#219

_Bild:

_Borsta tänderna rätt

_För att hålla tänderna rena och fina måste du borsta dem noga varje morgon och kväll.

_Du behöver: tandborste, glas och tandkräm

#1. _Tandkräm från tub till borste.

#2. _Tandborste på tänder i överkäke.

#3. _Tandborste på tänder i underkäke.

#4. _Bulliga kinder som gurglar runt vatten.

#82

#220

::: #83 ::::::::::::::::::::::::::::::

#2. _Läs instruktionen _Osynligt
meddelande och jämför den med
bilderna i _Instruktionsstegen.

_Osynligt meddelande

_Lär dig skicka hemliga

meddelanden, precis som spioner gör.

_Här får du lära dig hur du skriver
med osynlig skrift.

_Du behöver: en citron, en skål, ett
papper, en tandpetare och en ugn.

#1. _Pressa ut citronens saft i en
skål.

#2. _Doppa en tandpetare i saften.

#83

#221

#3. _Skriv ditt hemliga meddelande
på ett papper.

#4. _Gör ditt meddelande osynligt
genom att låta saften torka.

#5. _Gör ditt meddelande synligt
igen genom att värma pappret
försiktigt i ugn på #180 grader.

=== _Bildbeskrivning =====

_Instruktionsstegen

(_Tecknad stege med föremål som
har ritats vid varje steg.)

_Rubrik: _Osynligt meddelande.

_Bakgrund: _Lär dig att skicka
hemliga meddelanden, precis som

spioner. _Här får du lära dig hur
du skriver med osynlig skrift.

_Du behöver: citron, skål, papper,
tandpetare, spis

_Steg #1: _Citronsaft pressas ner
i skål.

_Steg #2: _Tandpetare doppas i
skålen.

_Steg #3: _Skriv med tandpetaren
på papperet. _Steg #4: _Torka
papperet.

_Steg #5: _Papperet in i ugnen.

=====

#3. _Öva på att ge instruktionen
muntligt med stöd av text och bild
i _Instruktionsstegen.

#4. _Redovisa för en kamrat och ge
varandra respons utifrån
checklistan.

é _Checklista

--- _Jag talar tydligt.

--- _Jag använder kroppsspråk.

_Jag får med:

--- rubrik,

--- bakgrund,

--- lista på vad som behövs,

--- steg #1--#5 i ordning.

::: #84 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Läsa

::: ::::::::::::::::::::::::::::::

_Textstruktur och källkritik

_Smaskiga scones

_Scones går snabbt och enkelt att
laga och är underbara att äta
nygräddade med smör, ost eller
varför inte marmelad?

#16 kakor

_Ingredienser:

#9 dl vetemjöl

#1 #1/#2 msk bakpulver

#1 tsk socker

#1 tsk salt

#84

#225

#100 g margarin eller smör

#4 dl filmjök

_Gör så här:

é _Ta fram allt du behöver.

é _Sätt ugnen på #250 grader.

é _Häll mjölet och bakpulvret i en bunke.

é _Blanda runt med en slev.

é _Strö socker och salt över mjölblandningen.

é _Skär smöret i mindre bitar och tillsätt dem i bunken.

é _Nyp ihop blandningen till en smulig deg.

#84

#226

- é _Häll i filmjölken och arbeta snabbt ihop till en deg.
- é _Dela degen i #16 bitar.
- é _Forma varje bit till en rund kaka.
- é _Lägg kakorna på en plåt med bakplåtspapper.
- é _Grädda mitt i ugnen i ca #12 minuter.
- é _Låt kakorna svalna innan de serveras.

=== _Bildbeskrivning =====

_Ett fotografi på ett nybakat
scones med grädde och bär.

=====

_Rubriken till en instruktion ska
berätta målet för instruktionen och
gärna vara lockande.

#1. _Markera receptets rubrik med
parenteser ().

_Under rubriken står bakgrunden.

_Det är en inledande text som berättar varför man ska genomföra instruktionen.

#2. _Markera bakgrundsmeningen med //.

::: #85 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Listan på vad som behövs för att genomföra ett recept brukar ha rubriken _Ingredienser.

#3. _Undersök om ingredienserna är skrivna i logisk ordning i förhållande till stegen i _Gör så här-instruktionen.

#85

#229

#4. _Gör en lista över redskap den som bakar de här sconsen kan behöva.

_Redskap: ---

#5. _Titta på bilden till sconesreceptet. _Även om man följer ett recept noga -- blir resultatet alltid som på bilden?

_Diskutera med en kamrat.

=== _Bildbeskrivning =====

_Två tårtor

é _Första tårtan har synlig fyllning mellan tårtbottnarna, som syns tydligt. _Överst på tårtan

ligger det lite grädde och delade jordgubbar.

é _Tårta nummer två är helt täckt med grädde och ovan ligger hela jordgubbar samt grädde spritsat i ett mönster längs kanten på tårtan.

=====

#6. _Tårtorna är bakade enligt samma recept, men de ser ganska olika ut.

_Diskutera: _Varför kan det vara bra att ha ett kritiskt förhållningssätt till bilder vid recept?

#85

#231

_Inled med imperativ

_Imperativ är en verbform som används vid uppmaningar.

#7. _Varje instruktion i receptet inleds med ett imperativ.

_Markera eller skriv imperativen.

_Lär dig mer om imperativ i

_Språkläran.

_Ämnesspecifika ord

_Instruktioner måste vara tydliga för att kunna utföras. _Det gäller att hitta så exakta ämnesspecifika ord och beskrivningar som möjligt.

_I recept är till exempel måttenheter och ingredienser ämnesspecifika ord.

_Exempel på ämnesspecifika ord:

tina, tillsätt, #1 msk, mixerstav,
#1 dl, servera, blanda i, #2 tsk,
skala, #1/#2, #50 g, slät, håll,
skär

#1. _Den här instruktionen kan
förtydligas. _Byt ut orden inom
parentes mot ämnesspecifika ord.

_Se ovan.

_Hallonsmoothie med apelsintwist

_Svalka dig med en smoothie en het
sommardag.

_Ingredienser:

--- (_Ett litet glas) yoghurt

--- (_En liten skvätt) apelsinjuice

--- (_Två små skedar) strösocker

--- (_En bit) banan

--- (_En liten näve) frysta hallon

_Gör så här:

--- (_Stoppa) i yoghurt i en bunke.

--- (_Ta bort skalet från) bananen.

--- (_Hugg) bananen i bitar och
blanda ner dem i bunken.

--- (_Mjuka upp) hallonen i #10 min,
och --- (droppa ner) dem i bunken.

--- (_Skvätt i) apelsinjuicen och
strösockret.

_Mixa med en --- (mixergrej) i #30
sek, tills smoothien är ---
(klumpfri). --- (_Drick upp).

=== _Bildbeskrivning =====

_En rosafärgad smoothie i ett glas med sugrör. _Bredvid glaset ligger några hallon.

=====

::: #87 :::::::::::::::::::::::

_I recept är måttenheterna oftast förkortade.

#2. _Leta rätt på förkortningarna till dessa ämnesspecifika ord i texten och skriv förkortningarna nedan.

a) deciliter ---

b) tesked ---

c) sekunder ---

d) matsked ---

e) gram ---

f) minuter ---

#3. _Träna fler förkortningar.

_Para ihop ord och förkortning.

_Förkortningar: cl hg kg l

ig _C ml h

_Ord:

a) milliliter ---

b) liter ---

c) centiliter ---

d) hekto ---

e) kilo ---

f) timme ---

g) grader ---

_Prepositioner

_Prepositioner beskriver förhållanden mellan personer, platser och saker. _Recept innehåller prepositioner som beskriver var och när något ska ske, till exempel i ugnen, på spisen, i #30 minuter.

#4. _Markera en preposition i varje mening.

a) _Lägg ingredienserna i bunken.

b) _Sätt ugnen på #200 grader.

c) _Strö kokos på kakan.

d) _Låt degen jäsa under en

handduk.

#5. _Skriv minst tre prepositioner
du hittar i _Smaskiga scones på
sidan #84. ---

_Lär dig mer om förkortningar och
prepositioner i _Språkläran.

::: #88 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Nu är det din tur att läsa och
bedöma

_Gör trolldogsfigurer

_Enkelt och billigt sätt att skapa
och pyssla.

_Ingredienser:

#2 dl vatten

#1 #1/#2 dl salt

#4 dl mjöl

#1. _Värm vattnet så att det blir
lite sådär lagom varmt, typ som
ett finger.

#88

#241

#2. _Häll saltet i vattnet och
blanda runt tills saltet blir
osynligt.

#3. _Häll i mjölet.

#4. _Dega ihop allt.

#5. _Knip till figurer.

#6. _Värm figurerna i ugn på #100
grader i två timmar.

#7. _Torka figurerna en dag och en
natt i rumstemperatur.

#8. _Måla figurerna.

_Ibra

_Dega med trolldag

_Billig lera att göra själv.

_Ingredienser:

#4 dl mjöl

#2 dl ljummet vatten

#1 #1/#2 dl salt

_Börja med att lösa upp saltet i det ljumma vattnet i en bunke. _Därefter tillsätter du mjölet lite i taget och arbetar ihop allt till en smidig deg. _Forma sedan figurer så som du vill ha dem och lägg dem på en plåt.

_Härda figurerna i den #100 grader

varma ugnen, i två timmar. _Innan

#88

#243

figurerna målas bör de svalna och torka i minst ett dygn.

_Maja

::: #89 ::::::::::::::::::::::::::::::

#1. _Jämför texterna och diskutera frågorna med en kamrat. _Markera nedan.

_Ibras text

a) _Berättar rubriken målet för instruktionen?

bra --- kan förbättras ---

b) _Förklarar bakgrunden varför man ska genomföra instruktionen?

bra --- kan förbättras ---

c) _Är ingredienserna skrivna i

logisk ordning?

bra --- kan förbättras ---

d) _Är instruktionerna skrivna

stegvis, i rätt ordning?

bra --- kan förbättras ---

e) _Används ämnesspecifika ord där

det är möjligt?

bra --- kan förbättras ---

#2. _Vad kan _Ibra tänka på att

förbättra till nästa gång han

skriver en instruktion? ---

_Majas text

a) _Berättar rubriken målet för
instruktionen?

bra --- kan förbättras ---

b) _Förklarar bakgrunden varför
man ska genomföra instruktionen?

bra --- kan förbättras ---

c) _Är ingredienserna skrivna i
logisk ordning?

bra --- kan förbättras ---

d) _Är instruktionerna skrivna
stegvis, i rätt ordning?

bra --- kan förbättras ---

e) _Används ämnesspecifika ord där
det är möjligt?

bra --- kan förbättras ---

#3. _Vad kan _Maja tänka på att
förbättra till nästa gång hon
skriver en instruktion? ---

::: #90 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Skriva

:::~::~::::::::::::::::::::::::::::

_Symboler

_En bild kan säga mer än tusen ord, brukar man säga. _Bilder kan symbolisera vad du får göra och vad du inte får göra. _De kan också visa var något finns eller hur något ska göras.

#1. _Se svällpappersbild.

_Vilken symbol a--f passar ihop
med vilken betydelse?

_Symbolernas betydelse:

é kärlek ---

é fred: ---

é tältning förbjuden ---

é regn ---

é toalett ---

é sjukvård ---

é mobilförbud ---

é matservering ---

#2. _Vägmärket för övergångsställe

är fyrkantigt med blå bakgrund.

_Inuti finns en vit triangel, i

den går en person på ett

övergångsställe. _Det är en symbol

för en instruktion.

a) _Vad vill vägmärket säga till

de som går? ---

b) _Vad vill vägmärket säga till

bilisterna? ---

::: #91 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _En utrymningsskylt. _En person
springer mot en utgång, bredvid en
pil som pekar nedåt. _Tänk dig att
den här skylten skulle tas bort
och ersättas med ord. _Ge förslag
på hur instruktionen skulle se ut.
_Vad skulle det stå? ---

#4. _Jämför din instruktion med en
kamrat. _Ge respons till varandra,
förbättra din instruktion.

#5. _Uppfinn en egen symbol.
_Rita den och skriv vad den
innebär. ---

#91

#251

_Instruktionsstegen

_Instruktionsstegen hjälper dig
när du skriver en instruerande text.

#1. _Läs dagboken där _Sara

beskriver hur hon sköter om sin
kameleont.

_Kära dagbok,

_Jag är så glad att jag äntligen
har fått en kameleont! _I dag har
jag kommit på ett bra namn. _Hen ska
heta _Gizmo. _I dag fick jag mata
den för första gången, mamma var med
och såg till att det gick rätt till.

_Mamma säger att det är viktigt att jag är noga med _Gizmos mat. _Om jag slarvar kan _Gizmo bli sjuk. _Så här gjorde jag när jag matade _Gizmo:

_Först satte jag på mig handskarna. _Dem använder jag för att det är så äckligt att röra insekterna med händerna. _Efter det tog jag fram insekterna från frysen och la dem på ett fat. _Medan de tinade skar jag en tunn skiva av ett äpple. _Gizmo behöver frukt för att variera kosten.

_Äpplet blandade jag ihop med

insekterna. _Sedan plockade jag fram
vitaminpulvret som jag strödde
försiktigt över all mat.

_Vitaminpulvret får _Gizmo för att
hen ska må bra. _Så lyfte jag
försiktigt av locket på terrariet
och ställde fatet under __UV-LAMPAN.

_Då kom _Gizmo smygande. _Hen är
väldigt nyfiken av sig, tror jag.

_Sist av allt stängde jag locket på
terrariet igen så _Gizmo skulle få
äta ifred.

_I love _Gizmo -- _Sara

=== _Bildbeskrivning =====

_En grön kameleont som sitter på
en axel.

=====

::: #93 :::::::::::::::::::::::

_Använd dagboksanteckningen som
utgångspunkt för en instruktion om
hur man matar en kameleont.

#2. _Fyll i _Instruktionsstegen med
så tydliga och korta instruktioner
som möjligt.

_Instruktionsstegen

_Rubrik: ---

_Bakgrund: ---

_Du behöver: ---

_Steg #1: ---

_Steg #2: --- osv.

_Fyll i så många steg du behöver!

::: #94 ::::::::::::::::::::::::::::::

_Nu är det din tur att skriva

_Du ska skriva en instruktion till hur man gör en trolldryck. _Du får själv bestämma hur den ska tillagas och vad som händer när man dricker den.

#1. _Bestäm vilken typ av

trolldryck du vill instruera om.

_Titta på förslagen.

_Förslag:

_Trolldrycken gör ...

... att alla talar sanning.

... dig osynlig.

#94

#257

... dig rik.

... någon kär i dig.

#2. _Planera ditt skrivande genom

att anteckna stödord i

_Instruktionsstegen.

_Instruktionsstegen

_Rubrik: ---

_Bakgrund: ---

_Lista: ---

_Steg #1: ---

_Fyll på med flera steg i din

instruktion om du behöver.

::: #95 ::::::::::::::::::::::::::::::

#3. _Sedan skriver du trolldryckens
namn (på flaskans etikett). ---

#4. _Ta hjälp av stödorden i
_Instruktionsstegen när du skriver
din text på dator eller för hand.

#5. _Använd matrisen som checklista
när du skriver din text.

#6. _Samarbeta med en kamrat och ge
varandra respons. _Omarbeta och
rätta!

#7. _Byt bok med en kamrat. _Bedöm
kamratens text, genom att läsa den
och skriv något av kriterierna:

#95

#259

inte än, ofta eller ja i matrisen.

m _Matris

_Den instruerande texten

innehåller:

#1. rubrik ---

#2. bakgrund ---

#3. lista ---

#4. stegvisa instruktioner ---

#5. korta, tydliga meningar ---

#6. tidsord eller imperativ ---

#7. ämnesspecifika ord ---

#8. prepositioner ---

_Jag som har bedömt texten heter:

#96

#260

_Reflektera

#1. _Läs orden och markera fem
exempel på instruerande text.

_Diskutera med en kamrat och red
ut eventuella oklarheter.

é handbok

é skröna

é saga

é manual

é recept

é deckare

é beskrivning

é biblioteksbok

é bruksanvisning

é dikt

#2. _Beskriv minst ett tillfälle

då du använt dig av en

instruktion. ---

#3. _I boken har du arbetat med

fyra texttyper. _Para ihop de

grafiska strukturerna med de olika

texttyperna.

_Texttyp

#1 _Återberättande text ---

#2 _Faktatext ---

#3 _Berättande text ---

#4 _Instruerande text ---

_Grafisk struktur

a) _Tankekarta

b) _Berättelseansikte

c) _Instruktionsstegen

d) _Röda tråden

#4. _Vilket eller vilka goda råd

vill du ge dig själv inför arbetet

med svenska framöver? ---